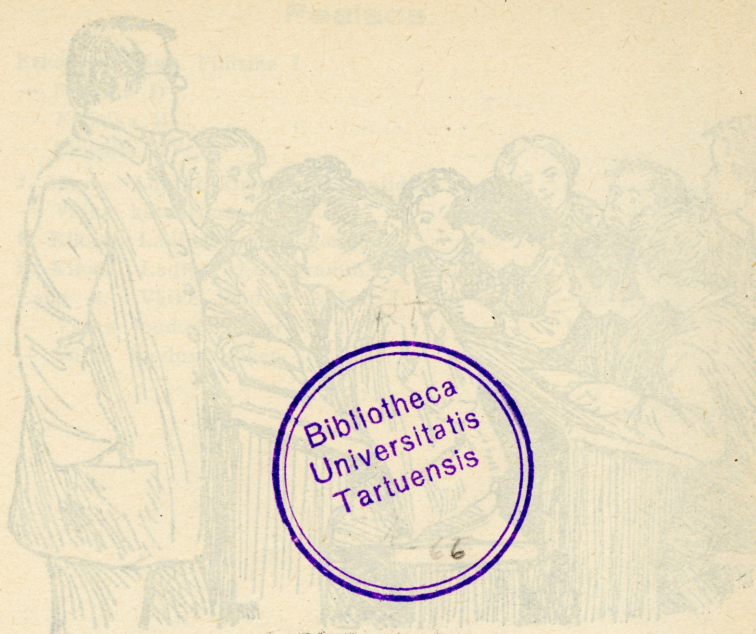

AAH PT. 1081

O-ü. „Noor-Eesti Kirjastuse“

ÕPPERAAMATUTE
NIMEKIRI

ARHIIVKOGU

O.-Ü. «Noor-Eesti Kirjastus»
ÕPPERAMATUTE
NIMEKIRI

J. Aavik. Eesti õigekeelsuse õpik ja grammatika II trükk. Ilmumas.	
J. Aavik. Eesti rahvalaule. Koolidele ja üldsusele	1.75 ja 1.95
J. Aavik, O. Parlo ja L. Põdras. Eesti rahvalaule ja „Kalevala“	2.50
J. Aavik, H. Jänes, O. Melessaar ja O. Parlo. Euroopa kirjanduse pääjooni I	1.20 ja 1.40
J. Aavik, H. Jänes, A. Melessaar, O. Parlo ja B. Sööt. Euroopa kirjanduse pääjooni III	2.75 ja 2.95
J. Adamson. Majandusteadus	2.25
Ed. Ahas. Käekirja kool I, II, III, IV, V ja VI vihk	á 15 senti
Ed. Ahas. Kodulaste kiri I ja II	á 15 senti
J. Ainelo. Näiteid ja harjutusi I	—,75
— Näiteid ja harjutusi II	1.50
— Näiteid ja harjutusi III	1.75
J. Ainelo. Keeleline teatmik. Teine ümbertöötatud trükk	2.50 ja 3.—
J. Ainelo — H. Visnapuu. Poetika põhijooni I	3.85
E. Asson. Vana-aeg. Keskkooli I klassi kursus (V õppeaasta)	1.60 ja 1.80
E. Asson. Üldine ajalugu koos Eesti ajaloo ja — kodaniku õpet. keskk. V kl.	1.95
— Üldine ajalugu Uus- ja kõige uuem aeg XVIII sajandi ja XIX sajandi I pool	2.25
— Üldine ajalugu XIX sajandi II pool ja XX sajandi I veerand.	2.25
— Suur Prantsuse revolutsioon	1.25
— Kesk-aeg. Keskkooli kursus II klassile	1.40 ja 1.60
E. Asson. Üldine ajalugu ühes Eesti ajalooa. Uus aeg keskk. III klassile, VII õppeaasta	2.25 ja 2.45
E. Asson ja A. Möller. Eesti ajalugu ühes üldajalooa. Algkooli V kl. kursus	1.60 ja 1.80
A. Audova. Inimese füsioloogia ja anatoomia	2.25

A. Elango. Kasvatusteadus	2.— ja 2.20
J. Gnadenteich: Üldine kirikulugu. Vana ja kesk aeg	1.90 1.90
R. Hallimäe. Astronoomilisi vaatlusi	2.75 ja 3.—
Habermann ja Ottenson: Kiirkirja lug.	1.—
A. Heydock. Tabelle zur Bestimmung des Geschlechts deutscher Dingwörter ihrer Be- deutung und Endung nach	—25
J. Jostoff. Kaubanduse korrespondents	2.—
H. Jänes. Valimik deklamatsioone	3.25
H. Jänes, A. Meissaar, O. Parlo ja B. Sööt. Eu- roopa kirjanduse pääjooni II	1.40 ja 1.60
H. Jänes ja O. Parlo. Eesti keele grammatika ja harjutustik koolidele I	1.— ja 1.20
H. Jänes ja O. Parlo. Eesti keele grammatika ja harjutustik koolidele II	1.35 ja 1.55
H. Jänes ja O. Parlo. Eesti keele grammatik koo- lidele III.	1.50 ja 1.70
H. Jänes ja O. Parlo. Eesti keele grammatika ja harjutustik koolidele IV	1.50 ja 1.70
H. Jänes, O. Parlo. Eesti keele grammatika ja har- jutustik koolidele V	0.90
H. Jänes, O. Parlo. Eesti keeleõpik algkoolidele V õppeaasta	0.90
H. Jänes, O. Parlo. Eesti keeleõpik algkoolidele VI õppeaasta	0.95
A. Kalamees. Valik eesti rahvamänge	1.25
R. Kiivit ja E. Markus. Maateaduslikud seinapildid Vooremaa. Paberil kr. 3.—, papil kr. 3.50, riidel kr. 4.50 Soostuv järv. Paberil kr. 3.—, papil kr. 3.50, riidel kr. 4.50	
E. Markus. Juhatusi välismaailmajagude käsitlemise kohta V õppeaastal	—30
E. Markus. Maateaduse õpperaamat algkooli V klassile	1.— ja 1.20
E. Markus ja A. Parts. Maateaduse õpperaamat alg- kooli VI klassile	1.40 ja 1.60
A. Meissaar. Feodor Dostojevski elu ja looming. Gümnaasiumi viimasele klassile	—40
K. Mihkla. Eesti kirjanduse ülevaade I. 2. trükk	2.65 ja 2.85

K. Mihkla. Eesti kirjanduse ülevaade II	2.75
— Eesti kirjanduse ülevaade III. 1. vihk	2.--
— Eesti kirjanduse ülevaade III. 2. vihk	1.20 ja 1.40
— Lühike eesti kirjanduslugu kutsekoolidele I	1.40
— Lühike eesti kirjanduslugu kutsekoolidele II	1.40
K. Mihkla, O. Parlo, R. Viidebaum. Kirjanduslooline valimik I	2.--
— O. Parlo. Kirjanduslooline valimik II	2.— ja 2.20
— Kirjanduslooline valimik III	2.50 ja 2.70
— Kirjanduslooline valimik III. Vihklugemik I vihk	— .30
II vihk	— .50
III vihk	— .20
IV vihk	— .50
V vihk	— .50
VI vihk	— .75
K. Mihkla. Kirjanduslooline valimik VI. Vihklugemik progümnaasiumi IV kl. ja reaalkooli II klassile	
Esimene ja teine vihk	— .90
Kolmas vihk	1.15
Neljas vihk	— .35
Viies vihk	— .50
K. Mihkla ja O. Parlo. Lühijutte, mälestusi ja reisikirjeldusi	1.50 ja 1.70
F. Montgomery. Misunderstood	2.--
A. Mölder. Eesti kirjandus muukeelseile algk. I	1.25
” ” ” ” ” ” II	1.--
A. Mölder. Eesti kirjandus muukeelseile keskkoolidele I	1.75 ja 1.95
— Eesti kirjandus muukeelseile keskkoolidele II	1.60
— Eesti kirjandus muukeelseile keskkoolidele III	1.80
— Eesti kirjandus muukeelseile keskkoolidele IV	1.80
— Eesti kirjandus muukeelseile keskkoolidele V	2.50 ja 2.70
— Eesti keeleõpetus muukeelseile keskkoolidele	2.--
A. Möller. Eesti kirjandus muukeels. gümn. III	3.--
A. Möller. Eesti kirjandus muukeels. gümn. IV	2.75
A. Möller ja E. Asson. Eesti ajalugu ühes üldaja-	

looga ja kodanikuõpetus. Algkooli VI klassi kursus	1.80 ja 2.—
E. Nurm. Ladina keele grammatika	1.90, 2.10
E. Nurm ja J. Tiedemann. Lühike Rooma kirjanduslugu	1.—
K. Otto. Tervishoiu õpperaamat	1.25
R. Ottenson. Piimandusaritmeetika. Piimanduse kontroll-käsiraamat	2.— ja 2.20
O. Parlo. „Kalevala“	1.—
A. Parts. Kodu ja maailm I	—80
— Kodu ja maailm II	1.—
— Juhatusi maateaduses	—40
A. Parts. Maateaduse töö- ja õpperaamat. Algkooli IV klassile	1.— ja 1.20
A. Parts. Maateaduse töö- ja õpperaamat keskk. I kl.	1,50 ja 1.70
A. Perandi. Uutel teedel. Matemaatika tööraamat algkoolidele. I õppeaasta	1.25 ja 1.45
— Uutel teedel. Matemaatika tööraamat algkooli II klassile	1.— ja 1.20
— Uutel teedel. Matemaatika tööraamat algkoolidele. III õppeaasta	1.80, 2.—
O. Pärli. Ruumi algõpetus I	1.40
— Ruumi algõpetus II	2.50
— Stereomeetria	1.35
— Algebra ülesannete kogu keskkoolidele I	1.50
— Algebra ülesannete kogu keskkoolidele II	1.50
V. Ridala. Eesti keele õigekirjutus	—40
— Eesti kirjanduse ajalugu I jagu	3.—
— Eesti kirjanduse ajalugu II jagu	3.—
— Eesti kirjanduse ajalugu III jagu	4.25
— Eesti kirjanduse ajaloo lugemik I ja II	à 1.50
V. Riks. Lühike maamõõte- ja loodimisõpetus	1.80
150 palvust koolidele	3.— ja 3.20
Prof. W. Seeler. System des römischen Privatrechts	2.—
Prof. Schmeil. Botaanika käsiraamat	1.75
J. V. Simtman. Bioloogilised vaatlused	—25

B. Sööt. Kirjandiõpetuse põhijooni	—50
— Eesti kirjandusteooria algmeid	—50
— Stilistika ja poeetika	—75
A. Tamman. Ühistegevus	2.50
J. Tiedemann. Nos quoque latinuli. Ladina keele lugemik algajaile	1.90 ja 2.10
R. Seth. Englisch prepositions	1.—
L. Upite. Läti keele õpik	1.80
R. Viidemann, O. Parlo, K. Mihkla. Eesti muinas- jutte ja muistendeid. Lugemik kesk- ja kutsek.	1.35 ja 1.55
A. Virkhaus. Akordid	1.25

ILMUVAD LÄHEMAL AJAL UUED TRÜKID:

- A. Parts.** Maateaduse töö- ja õpperaamat. Algkooli
IV kl. 5 trükk
- A. Parts.** Maateaduse töö- ning õpperaamat pro-
gümn. II kl.
- A. Parts** ja **E. Valdas.** Maateaduse õpperaamat
reaalk. I kl.
- E. Asson, A. Mölder.** Eesti ajalugu ühes üldajalooga
algk. V kl. 4 trükk.
- A. Mölder, E. Asson.** Eesti ajalugu ühes üldajalooga
ja kodanikuõpetusega. Algk. VI kl. 6 trükk
- J. Gnadenteich.** Kodumaa kirikulugu. Progümn.
V ja reaalk. III klassile
— Üldine kirikulugu. Uus aeg
- K. Mihkla.** Lühike ülevaade eesti kirjandusest.
Prog. V kl.
— Eesti kirjanduse ülevaade. Tööraamat
gümn. II kl.
- H. Jänes, O. Parlo.** Eesti keele grammatika ja har-
jutustik II. 2. trükk
— Eesti keele grammatika ja harjutustik III
2. trükk
— Eesti keele grammatika ja harjutustik IV

EX BIBL. UNIV. TARTU

Pealaos.

Erlemann-Lang. Füüsika I	1.50
-- Füüsika II	1.60
-- Füüsika III	1.20
-- Füüsika IV	1.65
J. Järve. Lühike kirikulugu koolidele	—70
-- Väike katekismus.	—40
E. Kikas. Ladina keele lugemik	1.25
E. Kikas. Ladina keele gramm.	1.20
Lang jt. Väike looduse sõber I	—75 ja —85
-- Väike looduse sõber II	1.— ja 1.15
-- Väike looduse sõber III	1.— ja 1.15

ARH PT- 1081

768

O-ü. „Noor-Eesti Kirjastuse“
ÕPPERAAMATUTE
NIMEKIRI

	Hind kr.
J. Aavik. Eesti rahvaluule. Koolidele ja üldsusele. II täiendatud trükk 1935.	1.75 ja 1.95
J. Aavik, H. Jänes, O. Melessaar ja O. Parlo. Euroopa kirjanduse pääjooni I. Güm. III (I) kl. sile. 2. trükk. 1936. a.	1.20 ja 1.40
J. Aavik, O. Parlo ja L. Põdras. Eesti rahvaluule ja „Kalevala“. Keskkoolidele. Lisaks kunstlühirikat. 1935.	2.50
J. Adamson. Majandusteadus. Keskkoolidele ja eneseharimiseks. 2. parand. ja täiend. trükk. 1926.	2.25
Ed. Ahas. Kodulaste kiri I ümbrik.	—,20
Kodulaste kiri II ümbrik.	—,20
Kodulaste kiri III ümbrik.	—,20
— Käekirja kool I, II, III, IV, V ja VI vihk	—,15
J. Ainelo. Keeleline teadmik. Teine ümbertöötatud trükk.	2.50 ja 3.—
J. Ainelo — H. Visnapuu. Poetika põhijooni I. 1932.	3.85
E. Asson. Kesk-aeg. Keskkooli kursus II klassile. 1.40 ja 1.60	
— Suur Prantsuse revolutsioon. 1923.	1.25
— Vana- ja kesk-aeg. Progüm. III ja reaalk. I kl. Ilmumas.	
— Uus- ja uusim-aeg. Progüm. IV ja reaalk. II kl. Ilmumas.	
— Vana-aeg. Keskkooli I klassi kursus. (V õppeaasta.) 1937.	1.60 ja 1.80
— Üldine ajalugu koos eesti ajaloo ja kodanikuõpetusega (uus põhiseadus) keskkooli V kl. kursus. 1937.	1.95
— Üldine ajalugu. XIX sajandi II pool ja XX sajandi I veerand. (Gümnaasiumi lõppklassi kursus.) 1934.	2.25
— Üldine ajalugu ühes Eesti ajalooa. Uus-aeg keskk. III klassile, VII õppeaasta. 1936.	2.25 ja 2.45
— Üldine ajalugu ühes eesti ajalooa XVIII sajand ja XIX saj. I pool keskk. IV kl. kursus. 1933. a.	2.25 ja 2.45
A. Audova. Inimese füsioloogia ja anatoomia. Keskkooli kursus 2. täiendatud trükk.	2.25

J. Gnadenteich. Kodumaa kirikulugu prog. V ja reaalk. III kl.	1.20 ja 1.40
J. Gnadenteich. Üldine kirikulugu. Vana ja kesk- aeg. Güm. I kl. 1937. a.	1.90
J. Gnadenteich. Üldine kirikulugu. Uusaeg güm. II kl. 1938. a.	2.— ja 2.20
H. Habermann ja R. Ottenson. Kiirkirja lugemik. 1937. a.	1.—
A. Heydock. Tabelle zur Bestimmung des Geschlechts deutsches Dingwörter ihrer Bedeutung und Endung nach	—,25
J. Jostoff. Kaubanduse korrespondents. 1923. a.	2.—
H. Jänes. Valimik deklamatsioone. Eesti, hõimurahvaste ja välismaa kirjandusest.	3.25
H. Jänes, A. Meissaar, O. Parlo ja B. Sööt. Euroopa kirjanduse pääjooni II — 2. trükk. Güm. IV (II) klassile.	1.40 ja 1.60
H. Jänes ja O. Parlo. Eesti keele grammatika ja harjutustik koolidele I. — 2. täiendatud trükk, keskkooli I algk. V klassile	1.25 ja 1.45
— Eesti keele grammatika ja harjutuslik koolidele II — Häälikuõpetus, progüm. II, algk. VI klassile. II täiend. trükk 1938. a.	1.35 ja 1.55
— Eesti keele grammatika koolidele III. Vormiõpetus, progüm. III, reaalkooli I ja kutsekooli I klassile. II täiend. trükk 1938. a.	1.50 ja 1.70
— Eesti keele grammatika ja harjutustik koolidele IV. Lause ja kirjavahemärkideõpetus progüm. IV, reaalkooli II ja kutsekooli II klassile. II täiend. trükk 1938. a.	1.50 ja 1.70
— Eesti keele grammatika ja harjutustik koolidele V. Ilmumas 2. tr.	—,90 ja 1.10
— Eesti keeleõpik algkoolidele V õppeaasta. Ilmumas 2. tr.	—,90 ja 1.10
— Eesti keeleõpik algkoolidele VI õppeaasta. Ilmumas 2. tr.	—,95 ja 1.15
A. Kalamees. Valik eesti rahvamänge koolidele, kodule ja seltskonnale. 1936.	1.25
R. Kiivit ja E. Markus. Maateaduslikud seinapildid. Soostu jär. Paberil kr. 3.—, papil kr. 3.50, riidel kr. 4.50	
— Vooremaa. Paberil kr. 3.—, papil kr. 3.50, riidel kr. 4.50	
E. Markus. Eesti geograafia õpperaamat keskk. Ilmumas.	
— Juhatusi välismaailmajagude käsitlemise kohta V õppea.	
1. Pildid vägevaist loodusmaastikest.	
2 Vanad kultuurmaad	

3. Moodsad tulendusmaad	
4. Kirjandus	—30
— Maateaduse õpperaamat algkooli V klassile. Vä- lismaailmajaod. Ilmumas 4. trükk.	1.— ja 1.20
E. Markus ja A. Parts. Maateaduse õpperaamat algk. VI klassile. — Ilmumas 3. tr.	1.40 ja 1.60
F. Melessaar: Feodor Dostojevski elu ja looming. Gümnaasiumi viimasele klassile. 1935.	—40
K. Mihkla. Eesti kirjanduse ülevaade I. Ilmumas 4. trükk. Gümnn. I klassile.	2.65 ja 2.85
— Eesti kirjanduse ülevaade II — II täiend. trükk. Tööraamat gümnn. II klassile	2.50 ja 2.70
— Eesti kirjanduse ülevaade III — I vihk. B. Sööt: Stilistika — 2. täiend. trükk. Gümnaa- siumi viimasele klassile	2.— ja 2.20
— Eesti kirjanduse ülevaade III — II vihk. A. H. Tammsaare toodang. B. Sööt: Poetika, 2. täiend. trükk. Tööraamat gümnn. viimasele klassile	1.20 ja 1.40
— Eesti kirjanduse ülevaade III. 3. täiendatud trükk. Tööraamat gümnaasiumi ja kõrgema kutsekooli viimasele klassile. Ilmumas	
— Kirjanduslooline valimik III. Vihklugemik — I vihk, Jakob Pärna „Oma tuba, oma luba“. Li- saks teatmeid analüüsiks, tööülesandeid ja luu- letusi — 2. trükk, keskk. III klassile	—30
— II vihk. Eduard Bornhöhe „Tasuja“, lisaks teadmeid analüüsiks, tööülesandeid ja luuletusi. 2. täiendatud trükk, keskk. III klassile.	—50
— III vihk, Jakob Mändmetsa „Katkiraiutud kal- jas“. Lisaks kirjandusloolisi teadmeid, ülesan- deid ja sõnaseletusi. 2. täiend. trükk, keskk. III klassile.	—20
— IV vihk. Juhan Liiva „Vari“. Lisaks kirjandus- loolisi teatmeid, tööülesandeid ja luuletusi. 2. täiendatud trükk, keskk. III klassile.	—50
— V vihk. Juhan Aho „Raudtee“. Lisaks kirjan- dusloolisi teatmeid, ülesandeid ja sõnaseletusi. 2. täiend. trükk, keskk. III klassile.	—50
— VI vihk. Ference Molnár'i „Paal-tänava poisid“. Lisaks tööülesandeid ja luuletusi. 2. täiendatud trükk, keskk. III klassile.	—75
— Kirjanduslooline valimik III — Ilmumas 3. tr.	2.75 ja 2.95
— Kirjanduslooline valimik IV. Vihklugemik pro- gümnaasiumi IV ja reaalkooli II klassile. I ja I vihk. A. Kitzbergi „Libahunt“ ja O. Lutsu	

„Kapsapea“. Lisaks kirjandusloolisi teatmeid ja tööülesandeid. 1937.	—90
— III vihk. Eduard Wilde romaan „Külmale maale“. Lisaks kirjandusloolisi teatmeid ja harjutusülesandeid. 1937.	1.15 ja 1.35
— IV vihk. Ülevaade „Kalevipojast“. 1937.	—35
— V vihk. Eesti rahvalaule. 1938.	—50
— VI vihk. Kalevala. Ilmumas.	
— Lühike eesti kirjanduslugu kutsekoolidele I. Kutsek. I kl. 1934.	1.40
— Lühike eesti kirjanduslugu kutsekoolidele II. Kutsek. II kl. 1932.	1.40
— Lühike ülevaade eesti kirjandusest. Lisaks K. Taev: Kirjandusteooria alged progümn. V kl., reaalkooli III ja kutsekooli viimasele klassile. Ilmumas 3. tr.	2.— ja 2.20
K. Mikhkla ja O. Parlo. Kirjanduslooline valimik II. Keskk. II, algk. VI. 1935. a.	2.— ja 2.20
K. Mikhkla ja O. Parlo. Lühijutte, mälestusi ja reisikirjeldusi. Keskkooli III kl. ülemineku kava alusel. 1935.	1.50 ja 1.70
K. Mikhkla, O. Parlo ja R. Viidebaum. Kirjanduslooline valimik I. 2. täiendatud trükk, keskk. I ja algk. V kl.	2.— ja 2.20
F. Montgomery. Misanderstood. With A. Vocabulary by Mary Sarap and Hilja Pavelson	2.—
A. Mölder. Eesti keeleõpetus muukeelseile keskkoolidele. Eesti keeleõpetuse töö- ning käsiraamat keskkoolidele ja gümnaasiumidele. 2. tr.	2.—
— Eesti kirjandus muukeelseile algkoolidele I. Algk. V. klassile. 2. trükk.	1.25 ja 1.45
— Eesti kirjandus muukeelseile algkoolidele II. Eesti kirjanduslik lugemik alg. VI kl. 1935.	1.— ja 1.20
— Eesti kirjandus muukeelseile keskkoolidele I. 2. trükk. Keskk. I klassile.	1.75 ja 1.95
— Eesti kirjandus muukeelseile keskkoolidele II. 2. trükk. Keskk. II kl.	1.60 ja 1.80
— Eesti kirjandus muukeelseile keskkoolidele III. 2. trükk. Keskk. III kl.	1.80 ja 2.—
— Eesti kirjandus muukeelseile keskkoolidele IV. 2. trükk. Keskk. IV kl.	1.80 ja 2.—
— Eesti kirjandus muukeelseile keskkoolidele V. Eesti kirjanduslooline lugemik ühes lühikese kirjanduslooga keskk. V klassile. 1936.	2.50 ja 2.70
A. Möller. Eesti kirjandus muukeels. gümnn.: Eesti kirjanduslik lugemik gümnn. IV kl. 1930	3.—

— Eesti kirjandus muukeels. gümn.: Eesti kirjan- duslooline lugemik ühes kirjanduselooga gümn. V kl. 1931	2.75
A. Mölder ja E. Asson. Eesti ajalugu ühes üldaja- looga. Algkooli V kl. — IV trükk 1938	1.40 ja 1.60
— Eesti ajalugu ühes üldajalooga ja kodaniku- õpetus. Algkooli VI kl. kursus. 6 trükk 1938	1.45 ja 1.65
E. Nurm. Ladina keele grammatika. 2. trükk	1.90 ja 2.10
E. Nurm ja J. Tiedemann. Lühike Rooma kir- janduslugu. 1936	1.—
R. Ottenson. Piimandusaritmeetika. Piimanduse kontroll-käsiraamat. 1935	2.— ja 2.20
K. Otto. Tervishoiu õpperaamat	1.25
O. Parlo. Kalevala, Soome kangelaseepose ümber- jutustus, valitud näiteid ja analüüs, keskk. III ja IV klassile. 1935	1.—
A. Parts. Juhatusi maateaduses	—40
— Kodu ja maailm I. Valik maateaduslikke saate- ainet algkoolidele 1933	—80
— Kodu ja maailm II — maateaduse lugemik alg- ja keskkoolidele 1934	1.—
— Maateaduse töö ja õpperaamat algk. IV klas- sile, 5. trükk 1938. a.	1.— ja 1.20
— Maateaduse töö ja õpperaamat keskk. I klas- sile 1936.	—50; —70
A. Parts. Maateaduse töö- ja õpperaamat prog. II kl. 1938. a.	1.25 ja 1.50
A. Parts ja E. Valdas. Maateaduse õpperaamat reaalkooli I klassile ja progümn. III kl. 1938	2.40 ja 2.60
A. Perandi. Uutel teedel — Matemaatika tööraa- mat algkooli I klassile 1935	—75 ja —95
— Uutel teedel — Matemaatika tööraamat algk. II klassile.	—75 ja —95
— Uutel teedel — Matemaatika tööraamat alg- koolidele. III õppeaasta 1935.	—75 ja —95
O. Pärli. Algebra ülesannete kogu keskk. I kl. 1931	1.50
— Algebra ülesannete kogu, keskk. II kl. 1933	1.50
— Ruumi algõpetus I. 3. trükk.	1.40
— Ruumi algõpetus ühes trigonomeetria kursu- sega II. 3. trükk.	2.50
— Ruumi algõpetus III. Stereomeetria. 1927	1.35
V. Ridala. Eesti keele õigekirjutus. Koolidele ja iseõppijatele	—40
— Eesti kirjanduse ajalugu I jagu. 2. parand. ja täiend. trükk	3.—
— Eesti kirjanduse ajalugu II jagu	3.—

— Eesti kirjanduse ajalugu III jagu 1929	4.25
— Eesti kirjanduse ajaloo lugemik I ja II. 1923	à 1.50
V. Riks. Lühike maamõõte- ja loodimisõpetus põllutöö- ja aianduskoolidele ja iseõppijaile. 1931	1.80
150 palvust koolidele. Toimetanud Tartu linna pedagoogilise muuseumi usuõpetuse toimkond 1936	3.— ja 3.20
Prof. W. Seeler. System des römischen Privatrechts	2.—
R. Seth. Englisch prepositions	1.—
J. V. Simtman. Bioloogilised vaatlused. 2. parandatud ja täiendatud trükk	—25
B. Sööt. Eesti kirjandusteooria algmeid keskkoolile. 1936	—50
— Kirjandiõpetuse põhijooni. 1936.	—75
— Stilistika ja poeetika. Koolidele 1935	—75
A. Tamman. Ühistegevus. Põhimõtted ja ajalugu keskkoolidele ja eneseharimiseks 1924	2.50
J. Tiedemann. Nos quoquo latinuli. Ladina keele lugemik algajaile. 1935	1.90 ja 2.10
L. Upite. Läti keele õpik. Igaunc valodas mācība.	
R. Viidebaum, O. Parlo, K. Mihkla. Eesti muinasjutte ja muistendeid. Lisaks muude rahvaste muinasjutte, kunstmuistendeid, legende, ballaade ja valme. Lugemik kesk- ja kutsekoolidele. 2. täiendatud trükk.	1.35 ja 1.55
A. Virkhaus. Akkordid ja nende loomulik lahendamise. Õpiraamat keskkoolidele, muusikakoolidele ja iseõppijaile. 1925	1.25
R. D. Blackmore Lorna Doone. Kooliväljaanne. Lühendanud ja lihtsustanud E. Tiling. Lõpus sõnaraamat	11.60

Pealaos:

Erlemann-Lang. Füüsika I	1.50
— Füüsika II	1.60
— Füüsika III	1.20
— Füüsika IV	1.65
J. Järve. Lühike kirikulugu koolidele	—70
— Väike katekismus	—40
E. Kikas. Ladina keele lugemik.	1.25
— Ladina keele gramm.	1.20

ARK AT-1081

Uusi õpperaamatuid algkoolidele:

E. Asson ja A. Möller.

Eesti ajalugu ühes üld-ajalooga.

Algkooli V. klassile. 191 lhk. Hind 1 kr. 60 s., köites 1 kr. 80 s.

SISU: Eel-ajalooline aeg. I. Inimessugu kultuuri arenemise algstmel. II. Uurali rahvas. III. Muistne Eesti iseseisvus-aeg. 2. **Vana-aeg.** I. Vana-Idamaa. II. Kreekamaa. III. Rooma riik. 3. **Kesk-aeg.** I. Lääne-Euroopa kultuuri arenemine. II. Soome-ugri rahvad kesk-ajal. III. Ordu aeg Eestis. 4. **Uus-aeg.** Teaduse ja usu arenemine uus-aja alul. II. Liivimaa ordu aja lõpul.

A. Möller ja E. Asson.

ARHIIVKOGU

Eesti ajalugu ühes üldajalooga ja kodanikuteadus.

Algkooli VI. klassile. 199 lhk. Hind 1 kr. 80 s., köites 2 kr.

SISU: 1. **Uus-aeg** (järg). I. Rootsi, poola ja taani aeg Eestis. II. Rootsi aeg Eestis. III. Vene aja algus. IV. Lääne-Euroopa. 2. **Kõige uuem aeg.** I. Valgustussajand Lääne-Euroopas. II. Vene keisrid eestlaste olukorra parandamist nõudmas. III. Teo-orjuse aeg Eestis. IV. Eesti rahvuslik ärkamisaeg. V. Venestamisaeg Eestis. VI. Tähtsamaid liikumisi Lääne-Euroopas XIX sajandil. VII. Edu eesti rahva elus XIX sajandi alul. VIII. Euroopa XX sajandil. IX. Eesti vabariik. X. Meie hõimrahvad.

Kodanikuteadus. I. Kodanik ja tema tegevus. II. Omavalitsus. III. Riik. IV. Mitmesugused riigivormid.

Näiteid „Eesti ajaloo ühes üld-ajalooga“ (V klassi kursus):

Kuidas kasvatati rüütleid. Rüütliks ei saadud sündimisega, vaid pärast pikka ettevalmistust. Kui vanemad oma poega soovisid rüütliks kasvatada, saatsid nad ta juba seitsme-aastaselt aadlimehe lossi; harilikult saatis vasall poja oma lääni-isanda juurde. Siin teenis ta alul kannupoisina härrat ja prouat tubaseil toiminguil ja söögilauas.

Kasvatus, mille sai poiss, seisis peamiselt viisakais kombeis kõnelemisel ja ülespidamisel, söömisel ja joomisel. Arvurikkad õpetused, mis enamusel pärit vanemast kesk-ajast, koostati salmideks ja õpetati pähe.

Suuremaks saades hakkas poiss mõne rüütli sulaseks; mitte alati samas õukonnas, kus suursugune teenistusesära ja kerge töö hellitas, vaid osava vilunud õpetaja juures. Nüüd õpetati noormees ratsutama, jõudu harjutama, oda viskama, sõjariistu tarvitama, küttimas käima kullidega ja koortega, tantsima, daame ülistama luules ja laulus. Noorur saatis oma isandat käikudel, sõitudel, pidudel ja sõjas.

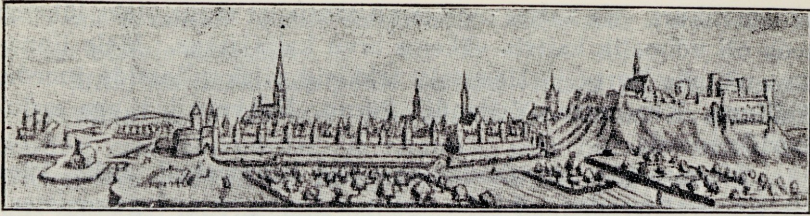
21-aastaselt tuli pidulik rüütlikslõõmine. Saunas käinud ja terve öö lossikirikus palvetanud, sai ta hommikul selga valged riided ja kätte mõõga, mille järel preester õnnistas teda ja ta mõõka kõigi omaste ja piduliste juuresolekul. Siis lõi mõni vanem rüütel noormehele mõõgaga lapiti selga,

Rüütli loss.

tähendades seejuures: „Löön sind rüütliks isa, poja ja püha vaimu nimel.“ Selle järel andis noor rüütel rüütli vande, et ta peab sõna, et ta tarvitab sõjariistu usu ja rõhutute kaitseks. Sõjariistad saanud, hüppas noor rüütel hobuse selga ja näitas külalistele oma osavust ratsutamises ja sõjariistade tarvitamises. (Belz'i järgi.)

Kuidas saadi rüütliks? Milles seisis rüütlikasvatus? Mis oli rüütlikasvatus? Võrdle rüütlikasvatust rooma kasvatusesega.

Tallinna linn ja loss XVI—XVII sajandil.

Linnakodanikud. Mõnede losside kõrvale tekkisid aja jooksul linnad. Piiskoppide ja ordu kutsel tuli Saksamaalt Liivimaale kaupmehi ja käsitöölisi, kes asusid elama suuremate losside lähedusse ning ehisid oma majad lossimüüri ligi, et häda korral oleks võimalik leida kaitset lossis. Oli aga väljaspool lossi kogunenud juba rohkem inimesi ning ehitatud majadest tekkinud alev või linn, ehitati sellele ümber müür kaitsetornidega. Elanikkude arvu suurenemisel ehitati jälle maju välja poole linnamüüre, nii et aja jooksul tuli tarvidus ehitada linnale

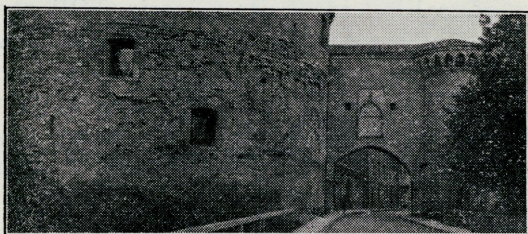
Ringtänav linnamüüri-ga Tallinnas.

uus kaitsemüür, kuna endine jäi majade vahele, nagu võime seda näha praegugi Tallinnas. Müüri ja majade vahele jäeti ringtänav (Tallinnas Müürivahe tänav), mida mööda linnakaitsejad võisid vabalt liikuda sinna, kus kaitse kõige vajalisem. Müürid ehitati kõrged ja tugevad, mille tõttu kesk-aja linn oli mingi kindlus nagu losski. Linna pääses kindlustatud värava kaudu. Harilikult oli linna ja lossi vahel ka kindlustatud värav. (Tallinnas Lühikejala värav). Et müüriehitus nõudis palju kulu ja vaeva, jäeti majade vahele hästi kitsad tänavad, samuti ka turuplats oli väike, et väiksemale maa-alale mahuks võimalikult rohkem maju, mille tõttu oleks vaja ehitada

vad, samuti ka turuplats oli väike, et väiksemale maa-alale mahuks võimalikult rohkem maju, mille tõttu oleks vaja ehitada

vähem müüri. Ka kaitse mõttes oli tähtis, et müür oleks lühem: seda oli võimalik kaitsta vähema arvu kaitsjatega. Meie linnadest näiteks Tartu ja Haapsalu tekkisid piiskopilosside juurde, Tallinna, Kuresaare, Viljandi, Pärnu, Rakvere j. t. aga ordu losside juurde.

Jõukam kiht linnakodanikke olid kaupmehed, kelle käes oli linnavalitsemine. Linna valitses linnapea (pürgermeister) ja raekogu, mille moodustasid raehärrad; linnapea oli raekogu juhataja. Raekogu juhtis linna majapidamist, valvas linna korra järele, hoolitses hariduse ja tervishoiu eest ja mõistis kohut. Seepärast nimetatakse raekogu ka raekohtuks. Linnakodanikud moodustasid ühingud ehk gildid. Kaupmehed ühinesid suureks gildiks, käsitöölised väikeseks gildiks. Väikese gildi moodus-

Tallinna Rannavärv.

tasid käsitöölise ametiühingud (tsunftid), nagu kingseppade, rätsepate, pagarite, lihunikude jne. tsunftid. Töökoja võis avada ainult meister, kes ametiühingu liige. Et meistriks saada, tuli enne õppida teatud käsitööd mitu aastat õpipoisina, siis sellina teotseda ning meistritöö esitada, mille järel tunnustati käsitöölise meistriks ning anti talle meistritunnistus.

Linnakodanikud elatasid end kaubandusest, käsitööst või muust isiklikust juhulisest tööst ehk toimetusest. Üldse elasid linnakodanikud jõukalt. Tallinna ja Riia linnal olid omad mõisadki. Sageli ei tunnustanud ordu ega peapiiskopi võimu Tallinna ja Riia.

Talupojad. Alistatud rahvad, nagu eestlased, liivlased, lätlased, kurelased, moodustasid talupojaseisuse. Neil ei olnud õigust oma saadikuid maapäevale saata ega maavalitsemisest osa võtta. Aja jooksul talupojaseisusest kujunes orjastatud õigusteta seisus, keda rõhusid rasked maksud ja teoorjus.

Näiteid „Eesti ajaloo ühes üldajalooga ja kodaniku-teadusest“ (VI klassi kursus):

Põlluharimisest teo-orjuse aja lõpul. Saabus 1862. a. Kevad laskis ennast kaua oodata. Loomatoidupuudus tõusis

kõrgema kraadini. Otsiti abi ja nõu, kuidas seda kurja külalist külast eemale peletada.

Minu isa andis nõu põlde neljaks väljaks jagada, et saaks rohkem suvivilja külvata. Päevade kaupa arutati ettepanekut, kardeti maa lahjenemist, ja viimaks, paar nädalat enne jüripäeva, said põllud, mis ribades olid, neljaks jaotatud. Tekkis uus takistus: külviseemne puudus. Isa kauples viljaga. Laenas siis seemet.

Talust.

Tööd oli põllul rohkem kui endistel aastatel. Aidati neid, kellel oli abi vaja. Nõndasama aidati ka sügisel üksteist. Järneval kevadel oli loomade näljatont külast jäädavalt kadunud. Hakkasid jutud liikuma: pool teo-orjusest kaotatakse ära, selle asemele tuleb raharent. Uus häda päevakorral. Kust rendiraha saada. Võeti nõuks Viljandi meeste rahaallikat, linakülvi, kat-suda. Seemet muretseti laenu teel. Kolmas osa külameestest, 4 peremeest, ei külvanud linu. Tuli rendimaksupäev; linakülvajatel leidis rendiraha, teistel tühi tasku. Isa laenas neile tarvismineva raha, tingimusega, et ka nemad lina rohkem külvaksid, mis ka teostati.

Teo-orjuse kahanemisega rohkenes talude töövõime. Põllud said paremini harida, saak suurenes. Paari aasta pärast lõppes teo-orjus täiesti, ja korralikud peremehed kosusid majanduslikult silmnähtavalt.

Ilmus Tartumaale Raadi valda Klaus Pukk. Selle põllu-harimisviisi oli teist laadi kui meil. Oli endale kaasa toonud pöör-adra. Mööda käies tema talust panime tähele tema kündi, mis põllupinna vao põhja keeras ja nõnda umbrohtu lämmatas. Ka külvas tema punaseid loomapeete ja söötis neid lehmadele. Pöör-ader oli puutiisliga ja puust käepidemetega. Vend otsus-

tas oma väikese koolimaa harimiseks ka üht pöör-atra soetada. Saime viimaks ühe ühehobuse-adra omandada augustikuul 1865. Kodu aias tegime katseid kündmise ja harjutamise hobust.

Järgneva pühapäeva õhtupoolikul tulid ümberkaudsed taluperemehed uut atra ja tema künni headust proovima. Suuremale osale ei meeldinud ader ega künd põrmugi. Puuduseks leiti, et vaopõhi olevat kõva kui laud, kuna meie hark-adral vao põhjas sõre muld. Põlluribad said sügisel uue adraga küntud ja järgmisel kevadel ka korratud. Suvel ja sügisel nägid mehed uue adra mõju ja tulu. Vili oli jõulisem nende viljast ja umbrohust puhtam.

Külas asus noor sepp J. Lepik. See hakkas järgneval talvel ja kevadel rauast kahehobuse pöör-atru valmistama. Umbes poolteist tosinat neist atradest leidsid kohe tarvitajaid. Suurpõllumeeste näitusel sai adrasepp auhinna. Järgneval aastal levis nende atrade tarvitajate arv veelgi. Kahe aasta jooksul oli ümbrus niisuguste atradega varustatud. Ka puupakkudega äkked varustati raudpulkadega.

Klaus Pukk muretses loomapeedi seemneid ja nende kasvatusega tehti ka algus.

Kevadel 1869. ostsime katseks kunstsõnnikut ja tarvitasime teda järgmiselt nisupõldude väetamiseks: poolele osale sai sügisel enne külvi laudasõnnikut antud, teine pool jäi sõnnikuta. Kevadel sai kunstsõnnikut külvatud. Sügisene lõikus näitas, et laudasõnnikuga väetatud osa viiendiku osa saaki rohkem andis. Lähemal sügisel said rukkipõllud kunstsõnnikut ribade viisi. Kunstsõnnikuribade kohad olid kuni lõikuseni umbes jalavõrra pikemad ja valmisid mõni päev hiljemalt. Talumehed kunstsõnnikut tarvitusele veel ei võtnud.

1869. aastal aeti põllud krunti. Meie krunt (põldu 24 vakaamad) jagati viieks väljaks. Rukkipõllule sai (1870. a.) ristikeheina külvatud, nõndasama ka poole kesamaa osale vikikaer, millele enne külvi tubli laudasõnniku-väetis anti. Nüüd hakkasid talunikud koolmeistrit hurjutama: „Koolmeistril ei ole aru peas, külwab heina põllule, ei lase rukkikesal puhata. Nüüd on ta poolest rukkisaagist lahti.“

Vikikaera osa kesapõld sai sügisel kunstsõnnikut ja rukis oli osalt seal tugevam kui mustakesa poolel. Kariloomade arvu suurendati ja piima viidi kaks-kolm kord nädalas linna. Sõnnikuhulk rohkenes kolmandiku võrra endisest.

Oli aasta nõnda möödunud, hakkasid mõned ettevõtlikumad talunikud piimamüügist teenistust juurdlema. Selgus, et piimast saadi aastas 1500 rubla. Küsijad raputasid pead ja laususid:

E. R. M. kogudest — H. Tiidermanni ülesvõte.

Talu tööriistu.

Rahvariideid.

*Sedaviisi võiks igäuks teha. Siiski jäi esiotsa ristikehin ja viki-
kaer talunikkudel külvamata ja igäuks ei teinud sedaviisi.*

Ka komposti valmistamine oli päevakorral, mida viljapuude ja põõsaste väetuseks tarvitati. Kraavitamistöödega tehti algus.

Ka kartuli kasvatust seati laiemale alusele. (Nimetan siin möödaminnes, mida isalt kuulsin. Kuni 1810. aastani ei olevat Tartu ümbruses mõisades kartuleid kasvatatud. Pärast seda on õige väikesel arvul mõisad hakanud kartuleid kasvatama. Umbes 1815. a. on Vasula mõis talupidajatele kartuliseemet jaganud, seitse kartulit talule.) Kartulid kasvatati üksnes aedades, kevaldel värsket sõnnikut andes. Kartulid olid väga kärnased.

Popside perekonnad kartuleid nende vähesuse tõttu supi tarvituseks ei koorinud, vaid kartulisupp oli koorega lõikudest.

Nüüd hakati kartuleid põllul kasvatama, osalt sõnnikuta. Leiti, et kartulid põllul ilma värskes sõnnikuta ka ilma kärnadeta olid ja parema maitsega.

Põllule külvati lipukaera, harilikku neljatahulist otra, valgeid herneid, läätsi, tatart ja lina. Aeda külvati kahetahulisi otri ja ube. Juurviljast külvati kaalikaid, peete, porgandeid, kurke, sibulaid ja mõnes kohas ka sigureid.

Õunapuid ja marjapõõsaid leidus mõningatel, needki hari-mata. Kodused töövankrid olid ilma rauaraasukeseta. Hiljemini varustati nende teljed alumistel külgedel pajatükikestega. Tema tarvitus-iga oli kolm aastat. Esimesed raudtelgedega vankrid ilmusid 1860. a. ümber. Omanikud olid kõrtsimehed, möldrid jne. Talunikkudel nägin esimesi sääraseid vankreid 1864. Neid rohkenes 1864. aastast peale taludes.

Millist edu põllumajanduses oli märgata teo-orjuse kadumise järel?

3. Vald.

Vallad. Külad ja alevikud (viimaseid leidub peamiselt kirikute või raudteejaamade juures) moodustavad valla. Valla piirid on kindlaks määratud maavalitsuse poolt.

Vallaomavalitsuse tegevust juhivad vallavolikogu ja valla-valitsus.

Vallavolikogu koostub valla kodanikkude poolt kolmeks aastaks valitud vallavolinikkudest. Volinikke on valla elanikkude arvu järgi 15—25.

Vallavolikogu lahendab vallaomavalitsuse tähtsamad küsimused, määrab vallamaksud maksvate seaduste alusel, valib valla-valitsuse ja muud valla-ametnikud, samuti ka valla koolide õpetajad, võtab vastu valla eelarve ja aruande, revideerib vallavalitsuse tegevust ja annab vallavalitsusele juhtnööre, kuidas vallaomavalitsuse asju korraldada.

Vallavalitsus koostub vallavanemast ja tema abidest, kes on valitud kolmeks aastaks. Vallavalitsus teostab vallavolikogu otsu-

sed ja korraldab valla asju. Ta võtab vastu valla tulud ja mitmesugused maksud, maksab vallaomavalitsuse teenijaile ning valla koolide õpetajaile palka. Vallavalitsus korraldab valla koolide majanduslikku külge: ehitab, kui vaja, volikogu otsuse põhjal uue koolimaja, muretseb koolidele kütet, hoolitseb koolimajade valgustuse ja puhastuse eest, otsib õpetaja lahkumise puhul kohaseid kandidaate ja esitab valimiseks vallavolikogule ja muretseb õpetajaile korteri või maksab korteriraha. Korraldab rahvaraamatukogusid. Kannab hoolt valla kehvade kodanikkude: vaeslaste, vanade ja töövõimetute eest, paigutades neid vanade ja lastekodudesse ja saates neid haigestumisel haiglasse valla kulul. Valla kehvemaile kodanikkudele annab ta toetust. Vallavalitsuse korralduses on valla piirides asetsevad küla- ja vähe- mad maanteed: ta jagab teed paranduseks talupidajate vahel ja vaatab järele, et teid tarviliselt parandataks. Üldse hoolitseb vallavalitsus valla asjaajamise ja valla asutiste eest.

Valla tulud ja kulud. Oma ülesannete teostuseks vajab vallavalitsus raha. Tulu saab vald maksudena ja toetustena. Vald võtab kodanikkudelt isiku-, veski-, aurumasina-, mootori- ja muud maksu, ta saab osa tulu-, kinnisvara- ja laadaplatsi- maksust. Suurema osa õpetajate palgast maksab riik, kuna osa annab maavalitsus. Valla summasid kulutada võib vallavalitsus ainult vallavolikogu loal eelarve piirides. Suuremate ülesannete täitmine, nagu kutse- ja keskkoolide ja haiglate avamine ja ülal- pidamine, nõuaks mitme vallavalitsuse koostööd, seepärast on vallad koondunud maadeks ning sellised suuremad ülesanded kuuluvad maavalitsuse korraldusse.

Saateks.

Väga tähtis on koolitöös õpilaste isetegevus, nõuab ju iga- päevane elu ja meie demokraatlik riigikord iseseisvalt mõtlemaid ja tegelevaid kodanikke. „Eesti ajalugu ühes üld-ajalooga“ püüab võimaldada õpilastele isetegevust ning ajaloo allikatega tutvumist õpetaja juhtimisel. Ta pakub niihästi V kui ka VI klassile seletava ajaloolise teksti kõrval lugemispalasid iseseis- vaks läbitöötamiseks õpilastele või ühiseks lugemiseks klassis. Koolides, kus õpetajal tuleb töötada korraga kahe või enam klassi õpilastega, võiks kasutada ajaloo lugemismaterjali üles- annetena klassile, kel tuleb töötada ilma õpetajata. Lugemis- palad on varustatud küsimustega ja ülesannetega, milliseid õpe- taja soovi korral võiks muuta või täiendada.

On püütud pühendada peamine tähelepanu kultuurilisele, etnograafilisele ja sotsiaalsele küljele, kuna poliitiline ajalugu

on nihkunud nagu tagaplaanile. Vaatlusele on suurte kultuurrahvaste kõrval võetud ka meie hõimrahvad.

Kuuendas klassis on ajaloo ja kodanikuteaduse tunnid kava järgi liidetud, loomulikult õpetab neid aineid üks ja sama õpetaja. Seepärast sisaldub VI klassi õpiraamat ka kodanikuteaduseosa kui jätku eesti ajaloole, käsitledes meie rahva tegevust, omavalitsust ja riiklikku korda iseseisvuse saavutisena. Kodanikuteadus tuleks siis käsitlusele pärast seda, kui õpilased on tutvunud meie riigi loomisega.

Autorid.

Tallinnas, augustikuul 1931.

Arvustajate otsuseid:

Need on koostatud uuema-aja teaduslike meetodite kohaselt. Suur tähelepanu on pööratud asjaolule, et koolitöös on väga tähtis õpilaste isetegevus.

„Vaba Maa“ nr. 207, 4. IX 1931.

Ajaloo õpetamise kohta eriti algkoolides on maksvusele pääsenud nõue, et lahkuminevalt endisest vähem rõhku tuleb panna sõdadele rahvaste vahel, seda rohkem aga anda mitmekülgset ülevaadet nende ühiskondlikust korrast ja kultuurielust. Õpetamisel nõutakse töö individualiseerimist. Mõlematele nõuetele tulevad raamatud vastu täiel määral.

„Rahva Sõna“ nr. 193, 30. VIII 1931.

Uueks jooneks käesolevas raamatus on autorite püüe pakkuda ainet õpilastele isetegevaks töötamiseks. Selleks leiame raamatus lõikeid kroonikaist, palu populaar-teaduslikest töist, küsimusi j. m. Üldiselt on raamatu keel selge ja täppis. Välisest küljest teeb raamatu meeldivaks piltide rohkus, mida võib kasutada ka õpilaste isetegevuseks: kirjeldused, vastamine küsimustele jne.

Käesolev õpperaamat on samm edule ajaloo õpetamises ja väärrib õpetajate tähelepanu.

J. Käis — „Õpetajate Leht“ nr. 337, 11. IX 1931.

A. Parts.

Maateaduse töö- ja õpperaamat

algkooli IV klassile. 118 lk., 101 joonist. Hind 1 kr., köites 1 kr. 20 s.

Uus maateaduse õpperaamat algajaile on koostatud kaua-aegse praktikaga tegelikult algkooli õpetajalt. See on omapärane proponentide katse maateaduse algmõistete käsitamisel igal võimalikul juhul lähtuda konkreetsest materjalist. Raamat koostub viiest osast. I. Üues ja väljal. II. Oma kooli ilma-jaamas. III. Pilte kodukohast. IV. Pilte kodumaalt. V. Meie lähedad ja kauged naabermaad.

Raamatu kohta kirjutab „Loodusvaatlejas“ nr. 4, 1931. a., dr. G. Vilberg:

„Meie algkoolides on olnud tarvitusel maateaduses peaaegu kogu aja ikka ühed ja samad õpperaamatud, mida on järgnevates trükkides küll täien-

datud, kuid mis üldjoontes jäänud ikka samaseks. Seejuures on aga õppekavad ja kooli nõudedki muutunud, nii et uue õpperaamatu järgi suurt tarvidust tunti. Ning see on ka täitsa õigustatud.

Mag. geogr. A. Partsi uus maateaduse õpperaamat tundub mitmeti värskena. Kõige pealt on ta koostatud algkooli õppekavade kohaselt, vastab õppekavast peegelduvale üldisele õppe- ja kasvatustöö vaimule ja on vastava õppeaine kavaga kooskõlastatud sisult ning ulatuselt. Teiseks on toodud hulk huvitavaid algupäraseid jooniseid, mis elustavad õppimist ja täiendavad õpetaja seletusi."

Näiteid teskstit:

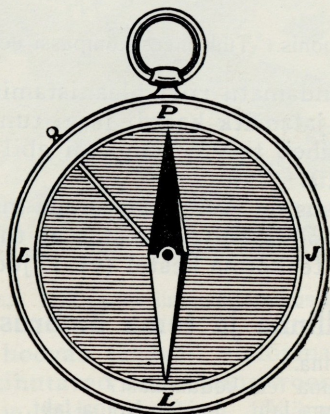
Kompass.

1. Võtke pudeli kork, sukanõel ja anumaga vett. Magneetige nõel, hõõrudes teda magnetpulgaga. Torgake nõel läbi korgi ja asetage kork veepinnale.
2. Missugust ilmakaart näitab nõela kumbki ots?
3. Millise varem tundmaõpitud joonega ühtib nõela suund?
4. Leidke valmistatud kompassi abil kõik pea- ja vahe-ilmakaared.

5. joonis. Omatehtud kompass.

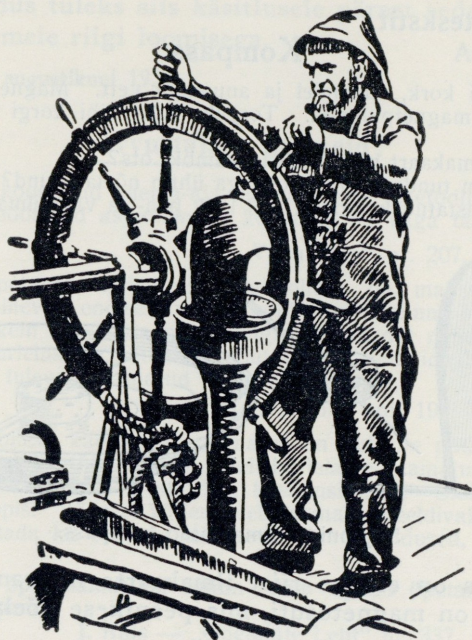
Kompass on eriline riist ilmakaarte määramiseks. Tema olulisem osa on magnetosuti, mis peenikese nõela või teraviku

6. joonis. Kompass.

otsas võib pöörduda. Osutit kaitseb rikete eest tema ümber olev vasest karbrike. Vabas olekus näitab osuti üks ots alati põhja,

teine — lõunasse. Kergemaks äratundmiseks värvitakse osuti põhjapoolne ots harilikult siniseks. Karbi põhjale joonestatakse ilmakaarestik. Ilmakaarte määramiseks asetatakse kompass rõhtsale pinnale ja oodatakse, millal osuti seisma jääb. Siis pööratakse karbi põhjal oleva ilmakaarestiku põhjatäpp (P) ühtivalt osuti sinise otsa alla. Seega on kompass ilmakaarte järgi üles seatud.

7. joonis. Tüürimees kompassi ees.

Kompass on asendamatu riist plaanistamisel, kaardistamisel ja reisul. Olgu ees jalamatk kaardi järgi tundmata kohas, õhuvõi meresõit, ikka läheb tarvis kompassi abil määrata liikumissuunda ja oma asendit.

Eriti suur tähtsus on kompassil suuna määramisel ja suuna hoidmisel merel ja õhus sõites, sest seal tuleb enamasti ühes suunas liikuda kogu teekonna kestel (vt. 7. joonis).

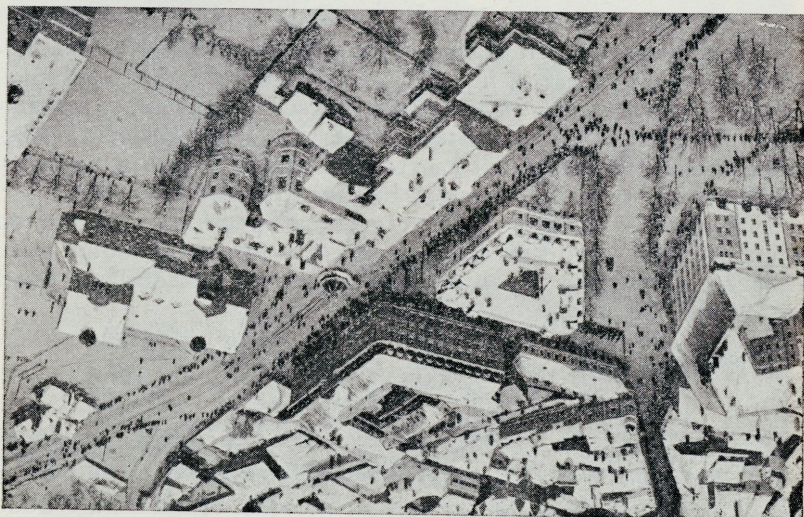
Tallinna ja tema ümbrus.

1. Leidke kaardil Tallinna.
2. Kus pool asub Tallinna teie kodukohast?
3. Leidke kaardil Tallinna laht. Leidke Kolga laht.
4. Määrake ise, mis on laht.
5. Leidke kaardil Tallinna ümbruse suuremad järved ja Tallinna lahte suubuv suurem jõgi.
6. On teil pilte ja postkaarte Tallinna vaadetega, siis koostage neist klassis vaatlemiseks „Tallinna album“.

Meie Vabariigi pealinn Tallinna asub Eestimaa loodepoolsel serval Soome lahe rannikul. Selle kauni koha olid valinud meie kauged esivanemad linna asemeks juba vanal hallil ajal. Siin seisis nende kuulus maalinn *Lindanise*. Selle asemele rajati Tallinna.

Kindlasti võib väita, et terves ümbruskonnas ei leiduks linnale soodsamat paika. Lai ja ümmar Tallinna laht lõikab siin suures kaares kaugemale kaljurannikusse. Lahe ääres asub madal *rannatasandik*. Rannatasandiku mandripoolsel äärel kerib järsk paekallas müürina kõrgele üles. Paekalda ja mere vahel asubki linn. Kes alt linnast vaatab lõuna ja ida poole, sellele näivad kõrge paekalda osad lausa mägedena — *Lasnamägi* ja *Ülemiste mägi*. Kes aga paekaldalt alla linna vaatab, sellele avaneb nagu linnulennult kaunis Tallinna pilt. Uhke ja võluv linn teravate tornidega, punaste katustega, haljaste puisteedega ja sinava merega!

Ülemiste mäel asub üldtuntud *Ülemiste järv*. Ta on linnast hästi kõrgemal ja varustab linna joogiveega. Äärtelt linna keskme poole liikudes, võib tähele panna, kuidas linna nägu üha muutub. Linna keskmes asuvad raekoda, turg, toredad majad, suured ärid, pangad, kirikud, ajalehtede toime-

48. joonis. Tallinna. Liiklemine linnasüdamikus Karjajärava ümbruses.

tused jne. Siin hoovab tänavail alalõpmata inimmeri, põriseb elektritrass ja kihutavad autod ning voorimehed. Kõigil näib olevat vähe aega ja palju toimetusi. Säärast elavamat ja jõukamat osa linnast nimetatakse *linnasüdamikuks*.

Tallinna linnasüdamik on paiguti õige vanamoeline. Siin näeb veel kitsaid kõveraid tänavaid, kirikute ja endise kindluse

torne, teravate viilkatustega ja pikkade kitsaste akendega maju. Sääraste vanaaegsete ehitistega kõrvuti asuvad linnasiüdamikus ka moodsad majad, nagu Estoonia teater, Krediitpank, Eesti Kirjast.-Ühisuse maja, Eesti Pank ja tütarlaste kommertskool.

E. Markus.

Maateaduse õpperaamat

algkooli V klassile. 130 lk., 62 joon. Hind 1 kr., köites 1 kr. 20 s.

E. Markuse „Maateaduse õpperaamat“ vastab algkooli uutele õppekavadele ning on rajatud viimaseis rõhutatud põhimõtteile. Pakutav aineestik koondatakse **oluliste külgede** ümber, kusjuures nihutatakse esikohale maateaduslikkude piltide kujukus. Nii näeme raamatus sääraseid peatükke, nagu: 1) *Kanada*: a) kaljumaa, b) metsarikas maa, c) suurim nisu väljavedaja; 2) *Brasiilia*: a) troopikalised ürgmetsad, b) kohvimaa; 3) *Hiina*: a) Hiina häll, b) vana kultuurmaa, c) Hiina nõrkus jne. Tekstis tähendatakse olulised maateaduslikud küljed erilise rasvase kirjaga (*Egiptus*: maateaduslik ime, Niiluse kink inimesele, vana kõrge kultuur, Egiptus sammub uuele õitseajale).

Õppekursusse põimitakse õpilaste **iseseisvad tööd**: joonistatakse viskelisi kaarte, ehitatakse ja harutletakse diagramme, kartogramme, profile, tarvitatakse värvilist paberit ja koostatakse paberlõikudest kaarte ning tüüpseid pilte. Raamatut illustavad pildid. Rohkearvulisi kaarte kasutatakse kaardilugemiseks. Vaatlusvihku kantakse ilma- ja taevavaatlused.

Raamat pakub õpetajale hulga uusi õppeviise. Ühtlasi on ta kohandatud koolidele, kus ühe õpetaja juhatusel töötab mitu klassi ning suur osa õppematerjali töötatakse läbi õpilaste poolt iseseisvalt.

Näide tekstist:

4. Hiina.

Hiina häll.

Taevamaa ¹⁾ hälliks on **Hiina madalmik**: siin võrsus hiina rahvus, arenes hiina kultuur, tekkis Hiina riik. Seda hälli lahutasid muust maailmast kõrgeid mäed ja meri. Mäed kaitsesid võrsuvat rahvust põhjast, läänest ja lõunast. Idas oli riigipiiriks Kollane meri. Praegu võtab Hiina enda alla ka Lõuna-Hiina mägismaa.

Hiina madalmikku katab tüse **lõss**. See saviliiv on kollakat värvi, omab sagedasti poolekilomeetrilist tüsedust, levib

¹⁾ Nii nimetavad hiinlased oma kodumaad.

Joon. 52.

Jaapanlased lõunastamas.

Ema (pahemal) ja laps istuvad lõunalaua ees, mis koosneb riisist, kalast ja teest. Lakitud puulusikaga lõstab teenija toitu puu- anumast portselankaussi, kust süüakse. Istutakse põrandal, mida katavad vaibad.

Jaapani naisterahvad rõivastuvad rahvusrõivaisse. Rohkesti hoolt kannavad nad oma juuste eest. Seinal näeme jaapani kirjatähti.

orgudes ja katab kõrgendikke. Vesi uuristab lössisse sügavad lohud, mida piiravad vertikaalsed lössiseinad. Loomade jalgade ja sõidukite rataste all muutub löss peenikeseks tolmuks. Tuul tõstab tolmu üles ning täidab õhku kollase tolmu-uduga.

Löss on pärit Sise-Aasiast. Murenedes muutub kalju liivaks ja tolmuks. Tuul kandis lössitolmu Hiinasse ning kattis temaga orud ja kõrgendikud.

Rohkesti lössi kannab Hoangho jõgi. Jõe alamjooksul langeb kantav aine põhja. Põhi kerkib pikkamisi. Seetõttu tekitas Hoangho varematal aegadel hädaohtlikke uputusi. Praegu piiravad jõge kõrgeid tammiid. Sellest hoolimata murdis Hoangho poolesaja aasta eest tammiid läbi ning rajas enesele uue sängi. Hukkus miljon inimest. Hoangho kallab oma kollase vee merre. Kollane meri ja Hoangho (tähendab Kollane jõgi) on saanud oma nime lössilt. Kollane on Hiina maapind, kollane on vesi jõgedes ning meres, kollane on Hiina rahvusvärv.

Löss on **väga viljakas**. Sisaldades rohkesti toitesooli, on ta väärtuslikuks põllumaaks. Kallis lössipind on muudetud täielikult aedadeks või põldudeks. Elamuid ehitatakse lössilademeisse (joon. 47). Koguni mööbel sääraseis koobas elamu is valmistatakse lössist. Võib öelda: inimene sünnib lössis, saab temalt toitu, elab lössis ning löss annab inimesele viimse puhkepaiga.

Hiinas puhuvad **monsuuntuuled**. Suvel saadab Päike soojendavad kiired merepinnale ning mandrile. Manner soojeneb kiiremini kui meri. Raske jahe õhk liigub merelt mandrile, kus õhk on soe ning kerge. Talvel jahtub meri. Manner jahtub kiiremini. Raske külm õhk liigub mandrilt merele. Nii muudab tuul Hiinas aasta kestel kaks korda oma suunda. Niisked meretuuled toovad Hiinale **suvel rohkesti sademeid**. Sademetekehval talvel puhuvad kuivad mandrilised tuuled.

Lõuna-Hiinas on soe *lähistroopikaline kliima* ning kasvavad igihaljad taimed. Põhja-Hiina asub parasvöös, kus levivad suvihaljad puud.

Ex bibl. univ. Tart.

Neile, kes raamatute hinna rahas ehk postmarkides kirjastusele saadavad, saadetakse raamatud posti kaudu kuludeta kätte. (Lunas 25 s. kallim.)

NOOR-EESTI KIRJASTUS, TARTUS.

O/Ü. „NOOR-EESTI KIRJASTUSE“

ÕPPERAAMATUTE TUTVUSTAJA

AUGUST

1936. a.

TARTUS

ARH PT-1081

O.Ü. „NOOR-EESTI KIRJASTUSE“

1936. a.

ÕPPERAAMATUTE
TUTVUSTAJA

NOOR-EESTI KIRJASTUS 1936. A.

SISUKORD.

Lugejaile	lk.	3
Emakeel	„	4—22
Maateadus	„	23—26
Laulmine	„	26
Loodusteadus	„	27—28
Matemaatika	„	28—33
Usu-, mõtte- ja kasvatusteadus	„	34
Ajalugu ühes kodanikuõpetuse ja majandus- teadusega	„	35—38
Võõrkeeled	„	39—40
Võimlemine	„	40

PT

ARHIIVKOGU

Lugejaile.

Meie kooli sagedase reformimise tagajärjel on muutunud peaaegu võimatuks jälgida alatiselt muutuvate õppekavade tõttu ikka ja ikka jälle ilmuvaid uusi õppe- ja õpiraamatuid. Kuigi „Haridusministeeriumi teadetes“ ja „Eesti Koolis“ on vastilmunud ja lubatud ning soovitatud õpperamatud ära märgitud, siiski teeb koolielus raskusi neid teateid alati kätte hankida, et ühe või teise õpperaamatu kohta vajalikku informatsiooni saada, kuna need teated on laiali pilatud üksikuisse „Haridusministeeriumi teadete“ ja „Eesti Kooli“ numbresse. Pealegi ei sisalda alati need materjalid selliseid andmeid üksikute õpperaamatute kohta, milliseid vajab õpetaja raamatuga tutvumiseks. Kõikide õpperaamatute ostmine käib aga õpetajal üle jõu, samuti kui üle jõu käib ka kirjastusel igast ilmuvast raamatust tutvumiseks emplatari saatmine õpetajaile.

Koolielu aga areneb meil iga aastaga, tuues kaasa palju uudiseid ka koolikirjanduses.

Selles osas tahabki O.-Ü. „Noor Eesti Kirjastus“ õpetajaile vastu tulla oma õppe- ja õpiraamatute tutvustajaga, milles on iga raamatu juures toodud ka lühike seletus sisu j. t. asjaolude kohta.

Et tutvustada laiematele hulkadele ka meie koolikirjanduse autoreid, on ühtlasi paigutatud käesolevasse tutvustajasse autorite pildid selles ulatuses, kuivõrd kirjastusel neid võimalik oli praegusel juhul hankida.

O.-Ü. „NOOR-EESTI KIRJASTUS“.

Tartus

Gustav-Adolfi tn. 8, tel. 2-66.

MAG. JOH. AAVIK

EESTI ÕIGEKEELSUSE ÕPIK JA GRAMMATIKA

464 — IX lk., hind kr. 5.—

Mag. Joh. Aavik.

See raamat käsitleb kõiki eesti keeleõpetuse alasisid. Pikemad ja tähtsamad peatükid on: käänete tarvitamise õigekeelsus — objekt — sõnade järjekord — välted — käändkonnad. Üldse selles raamatus autor on kokku võtnud kogu oma paarikümneaastase kogemuse ja tähelepanekute tulemused eesti õigekeelsuse alal.

Joh. Aaviku „Õigekeelsuse õpikut ja grammatikat“ võib huviga ja kasuga lugeda niihästi eriteadlaneliloloog kui ka vähik eesti grammatika alal.

Käesoleva grammatika juures väärivad esiletõstmist järgmised peatükid, mida eesti grammatikais seni vähe ja vähem üksikasjaliselt on

käsiteldud: kokku- ja lahkukirjutamine, senbrioonid, objekt, lauselühendid, sõnade järjekord.

Raamatu lõpus on rida huvitavaid kõrval- ja eriküsimusi ja keelenähtusi käsitavaid peatükke, nagu vene ja kreeka tähed ja kohanimede kirjutamine eesti keeles, suure algustähe reformiküsimus, eesti keele arenemiskäik ja sõnavaraline koosseis, luuletuskeel, kinokeel, kirikukeel, eestisõnaliste pärisimede käänamise probleeme, penendus, oskussõnad, ülevaade tähtsamaist keeleuundustest.

Mis selles grammatikas vahest kõige omapärasem ja mis õigupoolest välja ulatub hariliku grammatika raamist, see on sõnade tähendusliku külje ja selle õigekeelsuse käsitlemine ja sinonüümika — s. o., seletatakse sõnade tähenduslikke vahesid ja hoiatatakse sel alal tehtavate vigade eest.

Raamatut ehivad eesti murrete kaart, soome-ugri rahvaste kaart ja joonis, mis kujutab kõneorganeid.

Mag. Joh. Aaviku grammatika on oma materjali rohkuse poolest suurem seni ilmunud eesti keeles kirjutatud eesti keele grammatikaist ja oma tähekohtade arvult isegi suurem Wiedemanni suurest saksa keeles kirjutatud grammatikast.

MAG. JOH. AAVIK

EESTI RAHVALAULE

**Koolidele ja üldsusele. Täiendanud mag. L. Põdras.
170 lk., hind kr. 1.75. Ilmunud a. 1935.**

Selle rahvalaulukogu ülesandeks on teha rahvalaul õpilasile meeldivaks ja armsaks sellega, et selle mõju ja ilu õpetatakse tajuma ning nautima. (Eessõnast.)

Valimikus leidub metoodilisi juhatusi rahvalaulude käsitlelks koolis ja on esitatud ülevaateid rahvalaulude keelest, värsimõodust, stiilist, kogumisest, ettekandmisest jne. Isetegevuse printsiibi rakendamiseks rahvalaulude tundmaõppimisel on pakutud vastav harjutustik.

J. AAVIK, K. MIHKLA, O. PARLO ja L. PÕDRAS

EESTI RAHVALAULE JA „KALEVALA“

**Keskoolidele. Lisaks kunstilüürikat. 214 lk., hind kr. 2.50.
Ilmunud a. 1935.**

Õpik „Rahvalaule ja „Kalevala“ on mõeldud kirjanduslooliseks õpikuks keskkooli III klassile uute õppekavade alusel, eriti neile õpilasile, kes algkooli VI klassist astuvad keskkooli. Ainestik on selles raamatus korraldatud kirjandusliigiliselt.

Et keskkooli III klassi kirjandusõpetuse kursus võimaldab juba põhjalikumalt ja süstemaatilisemalt käsitada ilukirjanduslikku teost, siis on „Kalevala“ puhul antud ka lühike analüüs ühes saamislooga.

„Kalevalast“ on pakutud peale sisukokkuvõtete, kuhu on paigutatud huvitavuse ja mitmekesisuse otstarbel ka värsilist osa, veel kangelaseepose koostaja elulugu, eepose saamisloogu ja analüüs.

J. AAVIK, H. JÄNES, A. MEIESSAAR, O. PARLO

EUROOPA KIRJANDUSE PÄÄJOONI I

**Gümnaasiumi III (I) klassile. Toimetanud H. Jänes.
128 lk., hind kr. 1.20, köites kr. 1.40. Ilmunud a. 1936.**

„... See kollektiivteos tahab täita lünka, mis seni end üsna valusasti on tunda andnud kirjanduse õpetamisel koolis. Temas leiavad üksikasjalisema kirjandusloolise ülevaate mõningad maailmakirjanduse tähtteosed, mis juba kauemat aega seisid koolikavas, mille kohta aga tänini õpilased said teha märkmeid ainult õpetaja antud ülevaate järgi, sest et puudus vastav kättesaadavam õpik.

Nüüd avaneb õpilasil võimalus kõnealuse raamatu abil lähemalt tutvuda Cervantes'e, Chateaubriand'i, Victor Hugo

ja Aleksis Kivi elukäiguga, põgusalt ka nende loominguga ja üksikasjalisemalt ühe väärtteosega iga mainitud kirjaniku loomingust.

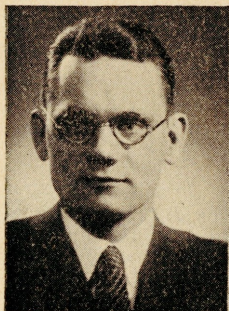
Raamatu koostamisel on autorid jälginud vastavaid moodsaid allikaid ja nende valik on tehtud asjatundlikkusega."

P. Viires. „Eesti Kirjandus" nr. 6, 1936. a.

H. JÄNES, A. MEIESSAAR, O. PARLO ja B. SÖÖT

EUROOPA KIRJANDUSE PÄÄJOONI II

Toimetanud H. Jänes. Gümnaasiumi IV (II) klassile.
135 lk., hind kr. 1.40. Ilmunud a. 1936.

H. Jänes.

Käesolev teine vihk „Euroopa kirjanduse pääjooni" on koostatud vastavalt praeguste gümnaasiumide II klassi maailmakirjanduse kavadele. Kõigepealt on antud ülevaade kreeka tragöödiast ja traagikuist, eriti väljatõstes Sophokles'e „Kuningas Oidipust". Siis on vaadeldud Shakespeare'i ja tema „Hamletit". Selle järel on antud ülevaade prantsuse klassitsismist, peatudes eriti Molière'i ja ta „Ihnuri" juures. Lõppeks on käsiteldud H. Ibsen'it ja ta „Rahva vaenlast".

JOH. AAVIK, H. JÄNES, A. MEIESSAAR, O. PARLO ja B. SÖÖT

EUROOPA KIRJANDUSE PÄÄJOONI III

Gümnaasiumi V klassile (uue gümnaasiumi III klassile).
Toimetanud H. Jänes. Ilmumas.

See osa annab kõigepealt ülevaate uusromantismist, sümbolismist, impressionismist ja uuemaist vooludest (mag. Joh. Aaviku sulest). Selle järel vaadeldakse romantismi lüürikuid (Lord Byron, Victor Hugo, Heinrich Heine). Romaanikirjanikest käsitellakse Juhani Ahot (ühes tema peateose „Panu" ja „Laastude" üksikasjalise analüüsiga) ja Dostojevskit (ühes „Kuritöö ja karistuse" üksikasjalise analüüsiga). Peale selle antakse kokkuvõtlik ülevaade meie hõimurahvaste, ungariaste ja soomlaste kirjandusest. Raamatu lõppu on paigutatud võõrnimede hääldamisjuhised.

See vihk ühes elmistega peaks rahuldama ka meie üldsuse kirjandusteaduslikke huvisid, sest et pakub pildi kõigist tähtsamaist Euroopa kirjanduse liikumistest ja suurtükudest.

EESTI KEELE GRAMMATIKA JA HARJUTUSTIK KOOLIDELE

Parim eesti keele grammatika on **HARALD JÄNESE** ja **OSKAR PARLO** poolt koostatud ja mag. **JOHANNES AAVIKU** poolt redigeeritud.

I osa —	keskkooli	I ja algkooli	V	klassile.	Ilmunud,
II „ —	„	II „ „	VI „	„	} Ilmuvad augusti- kuus.
III „ —	„	III ja kutsekooli	I	klassile	
IV „ —	„	IV „ „	II „	„	

Algava õppeaasta jooksul ilmub veel V osa — (keskkooli V ja kutsekooli III ja IV klassile) ja sisaldab tuletusõpetuse ja sõnade tähenduse õigekeelsuse, ühtlasi ka kogu grammatika kursuse korduse.

„Eesti keele grammatika“ on metoodiliselt ja pedagoogiliselt täiesti erinev ja palju kasulikum seniilmunud eesti kooligrammatikaist. On käsitletud mitte nii palju õigeid, lihtsaid keeleseiku, mis niikuinii ei tee eesti keele tarvitajale raskusi, mille suhtes järelikult ei eksi ka õpilased ja mille käsitlemine selletõttu ei anna palju kasu, vaid siin on pearõhk langetatud just vigaseile vormidele ja püütud nende kõrvutamise teel õigete vormidega teha õpilased teadlikeks keeletarvitajaks, kes oskavad eraldada õigeid vorme vigaseist ja viimaseid selletõttu vältida. Selle õpperaamatu tarvitamisel saab õpilastele selgeks kogu eesti keele õigekeelsus, eesti ortograafia omandatakse kindlalt, kaovad vead sõnade muutmise alal, tuntakse põhjalikult ka sõnade lauseõpetuslikke suhteid jne.

Rikkalikult on see raamat varustatud mitmesuguste harjutuste ja ülesannetega, mille tagajärjel õpilane ei muutu paljaks kuulajaks ja vastuvõtjaks, vaid kaasamõtlejaks-töötajaks ja leidjaks.

H. Jänese ja **O. Parlo** grammatika on suur samm edasi kooligrammatikate ja harjutusraamatute alal.

See grammatika peaks leidma peale koolide sooja vastuvõttu ka laialdaste keeletarvitajate ringkondade poolt, kes on huvitatud õigest ja vigadeta eesti keelest.

H. JÄNES, O. PARLO

EESTI KEELE GRAMMATIKA JA HARJUTUSTIK KOOLIDELE I

Keskkooli I klassile ja algkooli V klassile. 98 lk., hind kr. 1.—
Ilmunud a. 1935.

Pearõhk selles õpikus on langetatud just õigekeelsuslikele küsimustele. Viimaste omandamiseks on teosesse paigutatud rohkesti harjutusi. See õigekeelsusliku külje esiletõstmine on kasulik teosele, kuna meie emakeele õpetajad, eriti keskkoolides, alati arvustavalt on suhtunud liigsete puhtgrammatiliste küsimuste rõhutamisse seniseis kooli keeleõpikus.

H. JÄNES ja O. PARLO

EESTI KEELE GRAMMATIKA JA HARJUTUSTIK KOOLIDELE II

Keskkooli II ja algkooli VI klassile. Redigeerinud mag. Joh. Aavik. Ilmumas.

See on täiesti uuelaadne kooligrammatika. Siin ei pakuta mitte kuivi õigekirja-reegleid, vaid näidete ja harjutuste varal jõutakse välja õigekirja omandamiseni. Puhtgrammatilisi teadmisi on pakutud sel määral, kui see on vajalik õigekirja omandamiseks. Eriliselt on silmas peetud ja välja tõstetud õpilaste tüüpseid vigu, millega välditakse nende esinemine õpilaste töis.

See raamat sobib ka kõigile neile, kes on huvitatud eesti keele õigest tarvitamisest.

H. JÄNES ja O. PARLO

EESTI KEELE GRAMMATIKA JA HARJUTUSTIK KOOLIDELE III

Vormiõpetus. Keskkooli III ja kutsekooli I klassile. Redigeerinud mag. Joh. Aavik. Ilmumas.

Nagu eelmises, nii ka käesolevas „Eesti keele grammatikas ja harjutustikus koolidele” on langetatud pearõhk neile küsimustele, mis on vajalikud eesti keele tegelikuks tarvitamiseks. Siin omistatakse erilist tähelepanu just neile vormidele, milles õpilased ja üldsus harilikult eksivad.

Meie endistes keeleõpetustes on seni vigaste vormide käsitlemine puudunud ja selle tõttu õpilased ei olegi vabamenud neist täielikult. Jänese-Parlo vormiõpetuses on just vigaseid vorme erilise põhjalikkusega käsitletud, mille tõttu neid edaspidi meie õpilased enam ei peaks tegema, kui nad õppinud on selle õpperaamatu järgi. See raamat on sobivaks abivahendiks ka kõigile neile, kes soovivad tarvitada kõnes ja kirjas õiget eesti keelt.

H. JÄNES ja O. PARLO

EESTI KEELE GRAMMATIKA JA HARJUTUSTIK KOOLIDELE IV

Lause- ja kirjavahemärkide õpetus. Keskkooli IV ja kutsekooli II klassile. Redigeerinud mag. Joh. Aavik. Ilmumas.

Selles on samuti kui eelmistes grammatika osades pearõhk langetatud neile asjaoludele, mis valmistavad keeletarvitajale raskusi, nagu objekt, sõnade järjekord lauses, rektiooni küsimused, lauselühendused jne. Ühenduses üksikute küsimustega on käsitatud ka kirjavahemärke, eriti

koma. Küsimuste põhjalikumaks omandamiseks on teos rikkalikult varustatud harjutustega. Selleski osas on tarvitatud vigaste ja õigete vormide kõrvutamise meetodit, mis aitab tõhusalt kaasa vigade kõrvaldamiseks õpilaste suulises kui ka kirjalikus väljenduses. See on sobiv abiraamat ka kõikidele teistele keelehuvilistele, kes tahavad kõnelda ja kirjutada vigadeta eesti keelt.

H. JÄNES ja O. PARLO

EESTI KEELE GRAMMATIKA JA HARJUTUSTIK KOOLIDELE V

Tuletusõpetus. Kokkuvõtlik ülevaade kõigist grammatilistest ja õigekeelsuse küsimustest.

Ilmumas.

H. JÄNES

VALIMIK DEKLAMATSIOONE

eesti, hõimurahvaste ja välismaa kirjandusest. 308 lk.,
hind kr. 3.25. Ilmunud a. 1935.

„... Ei saa sugugi vaikides mööda minna Harald Jänese luuletuskogust „Valimik deklamatsioon”, mis sisaldab — peale hoolsalt valitud ainestiku eesti luulekirjandusest, eesti proosast ja eesti draamakirjandusest — ka hõimurahvaste kirjandust, nii soome, liivi ja ungari keelest.

Kirjanduslikud antoloogiad on küll olemas nii Eestis, Soomes kui Ungaris, kuid H. Jänese valimiku uudsus seisab selles, et ta on arvesse võtnud ka hõimurahvaste kirjandust ning eriti kirjanikke, kellele toodangus on eriti toonitatud hõimuaade. Siinkohal avaldame oma veendumist, et niisuguste kogude ilmumine oleks hõimutöö suhtes tingimata tarvilik ka Soomes ja Ungaris.”

Elemér Virányi, „Üliõpilasleht”.

„Valimiku autor on katsunud saavutada kompromissi koostamise juhtmõtteis. Et raamat eeskätt tahab rahuldada meie koolide nõudeid, nagu selle eessõnas mainitud, siis on peetud kinni ka pedagoogilisist põhimõtteist palade valikul ja on selletõttu tihti esitatud ka eetiliste ja patriotiliste motiividega positiivseid väärtusi rõhutavaid deklamatsioone. Siinjuures on silmas peetud ka otstarbekust (tegeliku koolielu seisukohalt), kui valimiku sisujuhendis juhatatakse nendele luuletustele ja proosapaladele, mis on sobivad deklameerimiseks mitmesuguste tähtpäevade ja pühade puhul, nagu rahvuspühadeks (vabariigi aastapäev, 1. detsember), hõimupäeviks, emadepäevaks, jõuluks ja muudeks tähtpäeviks ja pühiks.

... Koostaja on osanud õieti arvestada ettekandmise põhimõtteid. On valitud palu, mis on hästi deklameeritavad oma dialoogilise elemendi ja ilmeka selguse tõttu.”

O. Parlo „Eesti Kool” nr. 7, 1935. a.

J. AINELO

NÄITEID JA HARJUTUSI

Eesti keele õigekirjutus ja grammatika tegelikuks õppimiseks.

- I jagu — algkooli 1. ja 2. õppeaasta. Hind 75 senti.
II jagu — algkooli 3. — 6. õppeaasta. Hind kr. 1.50.
III jagu — algkooli kõrgema osa ja keskkooli algklasside kursus. Hind kr. 1.75.

J. Ainelo.

J. AINELO

KEELELINE TEATMIK

496 lk., hind kr. 2.50, köites kr. 3.—.

Ortograafiline käsiraamat: täielik keeleõpetus (õigekeelsusjuhised, grammatika, ortograafia, käänamis- ja pööramistabelid). Sõnastik (10.000 sõna). Entsüklopeediline osa: etnograafilisi ja geograafilisi nimesid, kultuurilaste nimestik, rahvusvahelised väljendid ja võõrkeelsed tsitaadid.

„Eesti keele õigekeelsusreeglite“ teine parandatud ning täiendatud trükk.

See raamat osutub puht-praktiliseks käsiraamatuks õigekeelsuse omandamisel. Teose alguses on antud lühike kokkuvõtte õigekeelsuse juhiseist (reegleist) ülevaatega keeleõpetusest, grammatikast ning ortograafiast. Mõned raskemad kohad on püütud teha lihtsamaks ning läbipaistvamaks — nagu sõnade kokkukirjutamise, interpunktsiooni jne. aladel. Sõnastikus leiame raskemate ning enamtarvitatavate sõnade põhi- ja teisendvormid 10.000 sõna kohta. Lisaks täielik kohanimede ortogr. register.

J. AINELO ja H. VISNAPUU

POEETIKA PÕHIJOONI

Poeetika. Stilistika. Retoorika. Meetrika. Temaatika. Tektoonika. Kirjandite teooria. 184 lk., hind kr. 3.85. Ilm. a. 1932.

Selle teose ülesanne on puhtpraktiline, nimelt tutvustada õppijat kirjanduslikkude teoste ehitusviisidega. Selleks võetakse vastavad teosed või nende osad vaatlusele, eritellakse (analüüsitakse) ja liigitatakse neid, ühtlasi kirjeldatakse neid mitmekesiseid nähtusi, mis avalduvad poeetilises loomingus. Lõpuks vihjatakse muuseas ka neid juhteid, mis on tarvilised õpilasile kirjandite koostamiseks.

Teoses on püütud rakendada sisu määra umbes meie keskkooli kursuse ulatuse piirides, kuid siiski tuli kalduda kõrval-

käigesse mõningaaise huvitavamaisse lisaaineisse, mis lubavad laiendada ja süvendada kursuse ulatust eriti gümnaasiumi humanitaarharus ning eriti iseõppijaile.

ED. AHAS

KÄEKIRJA KOOL

I, II, III, IV, V, VI vihk. Iga vihu hind 15 senti.

Ilmunud a. 1935 ja 1936.

Ed. Ahas.

„Käekirja kooli“ ilmumise on tinginud peamiselt kaks põhjust: 1) käekirja õpetaja kutseline ülesanne — õppiva noorpõlve käekirja puudeid ravida ja 2) Hasomini 1935. a. 2. mai ringkirjas nr. 3240 antud õpilaste käekirjavormide tegelik rakendamistarve ja väljaõppe abistamine.

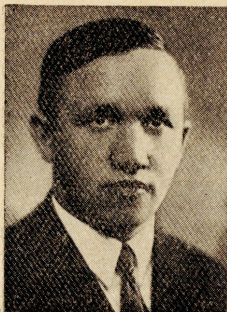
„Käekirja kooli“

I vihk käsitab eelharjutusi ja väiketähti. II vihk — suurtähed ja kokkukirjutamine. III vihk — võõrtähed ja numbrid. IV vihk — distsipliiniharjutusi. V vihk — käekirja suuruse normimine. VI vihk — kooliline teksti kirjutamine.

K. MIHKLA

EESTI KIRJANDUSE ÜLEVAADE I

Tööraamat gümnaasiumi III klassile. II trükk, 312 lk., hind kr. 2.65. Ilmunud a. 1935.

K. Mihkla.

„K. Mihkla teose tõsiseks väärtuseks on kindla psühholoogilis-filosoofilise meetodi taotlus. K. Mihkla ei näe mitte ainult kirjandusloolisi üksikfakte, vaid püüab leida nendes jõude, elutunnet, mis neid kannavad, stiilprintsipe, mis neid rajavad, ehitavad ja ühendavad, — sellega üksiknähtuste kui ka terve esteetilise arengu väärtuste sünteesi.

Autor on kontaktis uusimate avastistega meie kirjanduse ajaloos ja seepärast käsitab mõndagi nähtust esimesena või uues valguses. Eriti peab tunnustama autori võrdlevat motiivide käsitlust, mis avab hoopis avaramad väljavaated ja omab suuri väärtusi esteetiliseks kultuuriks. Seda taotleb autor G. Mülleri jutlusega.

tega alates. Eriti väärtustab ta sellega Fr. R. Kreutzwaldi käsitlust.”

Rudolf Reimann.

„Eesti Kirjandus“ 1932. a., nr. 5.

K. MIHKLA

EESTI KIRJANDUSE ÜLEVAADE II

Tööraamat gümnaasiumi IV klassile. 320 lk., hind kr. 2.75.

Ilm. a. 1933.

Käesolev kirjanduslik õpperaamat esitab ülevaate eesti realistlikust kirjandusest, alates K. E. Söödi lüürikast ja lõpetades O. Lutsu toodanguga. Pearõhk on teoses lange-
tatud **üksikteoste analüüsile**. Nii on lähemalt eriteldud Juh. Liiva lüürikat, A. Kitzbergi draamasid, Ed. Vilde romaane ja „Pisuhända“, E. Särgava-Petersoni tooteid, M. Metsanurga romaane ja O. Lutsu jutustusi. **Stiiliharjutuste** korraldamiseks pakub raamat katkendeid eesti realistlikest väärt-
teoseist.

Uudisena esitatakse teoses **kaarte** ja jooniseid romaanide tegevuskoha illustreerimiseks. Raamatus leidub rohkesti uusi biograafilisi ja kirjandusloolisi andmeid.

KARL MIHKLA

EESTI KIRJANDUSE ÜLEVAADE III,

I vihik

Lisaks B. Söödi Stilistika. Tööraamat gümnaasiumi viima-
sele klassile. Teine trükk. 256 lk., hind kr. 2.— Ilm. a. 1935.

„Tunnustavalt tuleb märkida, et autoril on tulnud pak-
kuda ülevaateid peaaegu ettetöötamatuilt aladelt, näit. Tug-
lase kohta pole nii ulatuslikku vaatlust varemini ilmunud.
Nii pakub teos seni avaldamatuid andmeid Tuglase teoste
saamisloost jne. Raamatu koostamisel on kasutatud rikka-
likult allikaid. Lisaks sellele on autorid kasutanud käsi-
kirjalisi materjale. Ka on K. Mihkla käsitletud autoreid
ja inimesi kirjaniku kodukohtades. Teos väärleb tarvitusele-
võttu gümnaasiumides juba seepärast, et ta on ainuke lõpp-
klassi kursust haarav õpik eesti kirjanduse alalt.”

V. Alttõa.

„Autor on raamatu koostamisel, eriti mis puutub Noor-
Eestisse, kasutanud õige ohtrasti olemasolevaid materjale;
selle poolest jätab teos soliidse mulje ning on sisult mitmeti
õige huvitav. Põhjalikkust ning ülevaatlikkust osutab raa-
mat nii ajaloolises kui luuleloomingut esteetiliselt hindavas
osas.

Mihkla käesoleva raamatu üheks sümpaatlikuks jooneks
on see tunnustav toon, mida autor ei keela kogu Noor-Eesti
omaaegsele kultuurilisele liikumisele.

Lühidalt: Mihkla „Eesti kirjanduse ülevaade” III esimene
vihk on väärtuslik lisa meie koolikirjandusele, mis aitab
gümnaasiumi lõppklassil süvendada ümmaramat kirjandus-
likku ning seega üldist haridust.

Kasuks on ka lõppu asetatud lühike statistika ülevaade,
mis osalt kordab raamatu eelnevais jagudes leiduvat mater-
jali. See kordamine ongi otstarbekohane, võimaldades ainesse
süvenemist kontsentriselt.”

Paul Viires,

Eesti Kirjandus 1934, nr. 10.

KARL MIHKLA

EESTI KIRJANDUSE ÜLEVAADE III, II vihk

A. H. Tammsaare toodang. Lisaks B. Söödi Poetika. Tööraamat gümnaasiumi viimasele klassile. 144 lk., hind kr. 1.15, köites kr. 1.35. Ilm. a. 1935.

„... Esitusviis on eriti selge ja sirgjooneline, kohane õppe-raamatu jaoks. Kuid ühtlasi sisaldab see ülevaade rohkesti uut materjali ka teistele, mitte ainult õpilastele.”

Fr. Tuulas.

„K. Mihkla Kirjanduslugu on jätkuks sama autori „Eesti Kirjanduse ülevaade” III osa I vihule, millega koos moodustab praeguse keskkooli V klassi eesti kirjanduse ja poeetika kursuse. Autor on oma töös nii palju lisandanud uut kirjaniku kohta, et ta uurimus ületab õpperaamatu ulatuse ja osutub väärtuslikuks lisaks eesti kirjandusteaduses. Näiteks on K. Mihkla peaaegu tühjendavalt valgustanud A. H. Tammsaare teoste tekkelugusid ja teoseis esinevate tegelaste prototüüpe.

Teiste raamatutega käesolevat teost ei saa võrrelda, sest ta on ainuke A. H. Tammsaarest ja vastavat poeetika osa käsitlev teos. Raamat omab puhtteadusliku tööna silmapaistvaid väärtusi ja on ainus A. H. Tammsaare loomingut käsitlev õpperaamat, seega teerajaja omal alal.”

V. Alttoa.

KARL MIHKLA

EESTI KIRJANDUSE ÜLEVAADE III, III vihk

Nüüdiskirjandus. Tööraamat gümnaasiumi viimasele klassile. Ilmumas.

See K. Mihkla eesti kirjanduse ülevaate viimne vihk tutvustab põgusalt Siuru-aegset ja uusrealistlikku kirjandust, sisaldades ka vastavaid stiili- ja analüüsiharjutusi. Töös on palju uut kirjandusloolist andmestikku.

KARL MIHKLA

LÜHIKE ÜLEVAADE EESTI KIRJAN- DUSEST

Lisaks B. Söödi kirjandusteooria algmed. Tööraamat uue keskkooli viimasele klassile. Ilmumas.

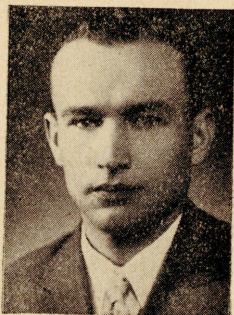
Käesolev kirjanduslooline õpik esitab põgusa ülevaate kogu eesti kirjanduse arengust voolulisel ja liigilisel tagapõhjal. Raamatus on rohkesti selgitavaid tekstinäiteid analüüsiks ja stiiliharjutusteks. Sellekohaste tööülesannete kaudu võimaldub poeetika ja stilistika põhijoonte tundmaõppimine seoses kirjandusloolise kursusega.

K. MIHKLA, O. PARLO, R. VIIDALEPP

KIRJANDUSLOOLINE VALIMIK I

Lugemik keskkooli I klassile ja algkooli V klassile. Teine täiendatud trükk. 295 lk., hind kr. 2.—. Ilm. a. 1935.

Et hõlbustada vastavate kirjandusliikide tundmaõppimist, on aines tik selles lugemikus rühmitatud kirjandusliigiliselt. Esimeses osas tutvustatakse tüpoliigiliselt eesti muinasjutte, muistendeid, vanasõnu ja mõistatusi. See valik on tehtud Eesti Rahvaluule Arhiivis leiduvast, seni trükkis avaldamata orginaalmaterjalist. Lisaks eesti aines tikule esitatakse näiteid soome, saksa ja vene muinasjuttudest. Järgnevad peatükid (III ja IV), mis sisaldavad peamiselt kunstmuistendeid ja ballaade, osutavad muinasjutulise aines tiku esinemist kunstiluules.

R. Viidalepp.

K. MIHKLA ja O. PARLO

KIRJANDUSLOOLINE VALIMIK II

Keskkooli II klassile ja algkooli VI klassile. 300 lk., hind kr. 2.—. Ilm. a. 1935.

Esitatakse lugemik „Kirjanduslooline valimik” II on koostatud keskkooli II klassile uute emakeele õppekavade alusel lugemis- ja käsitlusmaterjaliks klassis kui ka õpilastele ise seisvaks töötamiseks kodus.

Et vastata enam selle õppeaasta kasvandikkude eale ning arenemisele, on välditud kirjanduse ajaloolist käsitlemist ja aines tik on korraldatud kirjandusliigilisel alusel, kusjuures on valitud eeskätt kodumaine aines tik.

KARL MIHKLA

KIRJANDUSLOOLINE VALIMIK III

Lugemik uue keskkooli III klassile. 360 lk., hind kr. 2.50, köites kr. 2.70.

Selles valimikus leiduvad jutustused ja lüürilised laulud, mis muudetud õppekava alusel moodustavad selle klassi täieliku kirjanduskursuse. Raamatu lõpul esitatakse seletusi ja andmeid teoste analüüsiks.

KARL MIHKLA

KALEVIPOEG

Ilmumas.

See töö esitab ülevaate „Kalevipoja” saamisloost, sünd mustikust, ülesehitusest, ideestikust, tegelaskonnast, stiilist ja kirjanduslikust tähtsusest vastavalt keskkooli õppekavade nõudeile.

KARL MIHKLA

LÜHIKE EESTI KIRJANDUSLUGU KUTSEKOOULIDELE I

Õpperaamat kutsekooli I klassile. 160 lk., hind kr. 1.40.
Ilm. a. 1934.

„Lühike eesti kirjanduslugu kutsekoolidele” I on mõeldud kirjanduslikuks õpperaamatuks kutse- ja täienduskoolidele. Raamatu koostamisel on silmas peetud nimetatud koolide õppekavu.

Kuna kutsekoolide I klassi kirjanduskursus on tihedas seoses algkoolis läbivõetud aineestikuga, on õppematerjal nõnda järjestatud, et esialgu täiendatakse algkooli VI klassi kursust ja siis siirdutakse rahvaluulelise ainestiku käsitlele, mis moodustab kesksema osa kutsekoolide I kl. kirjanduslikus töökavas.

KARL MIHKLA

LÜHIKE EESTI KIRJANDUSLUGU KUTSEKOOULIDELE II

Õpperaamat kutsekooli II klassile. 160 lk., hind kr. 1.40.
Ilm. a. 1932.

See teos on kavatsetud kirjanduslikuks õpperaamatuks kolmeklassiliste kutsekoolide (kaubandus- ja tööstuskoolide) teisele klassile. Käesolev raamat, mis on koostatud peamiselt kaubanduskooli uue õppekava alusel, annab ülevaate eesti omapärase kirjanduse algusest, ärkamisaegsest ja järelromantilisest kirjandusest. Seejuures on kõrvale jäetud nimetatud ajastu rahvaluuleline toodang, mida käsitletakse selle raamatu I osas.

Peale kirjandusloolise ülevaate selgitatakse käesolevas õpperaamatus lihtsamaid kirjandusteoreetilisi küsimusi, mida on otstarbekohane läbi võtta paralleelselt teoste aruteluga.

K. MIHKLA ja O. PARLO

LÜHIJUTTE, MÄLESTUSI JA REISI- KIRJELDUSI

Keskooli III klassile ülemineku kava alusel. 221 lk.,
hind kr. 1.50 ja 1.70. Ilm. a. 1935.

See valimik „Lühijutte, mälestusi ja reisikirjeldusi” on koostatud keskooli III klassile ülemineku kava alusel ja on kavatsetud samade autorite ning R. Viidebaumi „Eesti muinasjutte ja muistendeid” järjena lugemis- ja käsitusmaterjaliks samale õppeaastale.

Käesolevas lugemikus on aineстик korraldatud kirjandusliigiliselt, et kergendada vastavate kirjandusliikide tundmaõppimist. Palade valikul on enne kõike arvestatud esteetilisi, eetilisi ja patriootilisi motiive, et sisendada õpilasisse üllaid aateid ja kasvatada neid tõsiseiks isamaalasiks.

A. MEIESSAAR

FEODOR DOSTOJEVSKI ELU JA LOOMING

Gümnaasiumi viimasele klassile.

40 lk., hind 40 senti. Ilm. a. 1935.

Raamatu sisuks on: Sissejuhatav ülevaade vene realismist. Iseloomulikumaid jooni Dostojevski elust ja loomingu. „Ülestähendusi surnud majast”. „Idioot”. „Vennad Karamasovid”. „Kuritöö ja karistus”.

A. Meissaar.

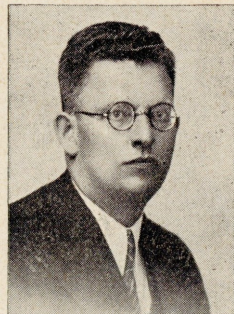
A. MÖLDER

EESTI KIRJANDUS MUUKEELSEILE KESKKOOLIDELE I

Eesti kirjanduslik lugemik keskkooli I klassile. 2. trükk. 176 lk., hind kr. 1.75, köites kr. 1.95.

Ilm. a. 1935.

Keskkoolide reformi tõttu ilmub „Eesti kirjandus muukeelseile keskkoolidele I” teises trükis täiesti ümbertöötatud kujul vastavalt keskkooli uuele õppekavale, misjuures põhimõtted lugemiku koostamisel on jäänud endiseks. Käesolevas trükis on lugemik täiendatud reisikirjade, reaallaineliste proosapalade ja sõnaseletustega.

A. Mölder.

A. MÖLDER

EESTI KIRJANDUS MUUKEELSEILE KESKKOOLIDELE II

Eesti kirjanduslik lugemik keskkooli II klassile. 160 lk., hind kr. 1.60. Ilm. a. 1935.

Keskkoolide reformi tõttu ilmub „Eesti kirjandus muukeelseile keskkoolidele II” teises trükis täiesti ümbertöö-

tatud kujul. Käesolevas trükis on lugemik täiendatud mälestuskirjade, reaallaineliste proosapalade ja sõnaseletustega.

A. MÖLDER

EESTI KIRJANDUS MUUKEELSEILE KESKKOOLIDELE III

Eesti kirjanduslik lugemik keskkooli III klassile. 2 trükk. 180 lk., hind kr. 1.80. Ilm. a. 1935.

„Eesti kirjandus muukeelseile keskkoolidele III” teises trükis on ümbertöötatud vastavalt keskkoolide uutele õppekavadele ja esitatavat materjali täiendatud eesti suurmeeste elulugudega, reaallaineliste proosapaladega ja sõnaseletustega.

A. MÖLDER

EESTI KIRJANDUS MUUKEELSEILE KESKKOOLIDELE IV

Eesti kirjanduslik lugemik keskkooli IV klassile. 2 trükk. 182 lk., hind kr. 1.80. Ilm. a. 1935. a.

Käesolev teine trükk „Eesti kirjandus muukeelseile keskkoolidele IV” on töötatud ümber vastavalt keskkooli uuele õppekavale, misjuures põhimõtted lugemiku koostamisel on jäänud endiseks. Käesolevas trükis on lugemik täiendatud eesti suurmeeste elulugudega, reaallaineliste proosapaladega ja sõnaseletustega.

M. MÖLDER

EESTI KIRJANDUS MUUKEELSEILE KESKKOOLIDELE V

Teine trükk. Ilmub augustikuus.

„Eesti kirjandus muukeelseile keskkoolidele V” teises trükis ilmub keskkoolide reformi tõttu ümbertöötatud kujul vastavalt keskkooli uuele õppekavale. Lugemine on käesolevas trükis täiendatud mõnede ilukirjanduslikkude teostega, Eesti suurmeeste elulugudega, lühikeste kirjanduslooliste ülevaadetega, reaallaineliste paladega ja sõnaseletustega. Ilukirjanduslikud teosed on paigutatud kirjandusajaloolises järjekorras.

A. J. MÖLDER

EESTI KIRJANDUS MUUKEELSEILE GÜMNAASIUMIDELE III anne

Eesti kirjanduslooline lugemik ühes kirjanduslooga gümnaasiumi IV klassile. 271 lk., hind kr. 3.—. Ilm. a. 1931.

Käesolevas õpikus leiduvad kõik keskkooli riigikeele IV klassi õppekavas loendatud kirjanduslikud teosed. Peale nende on mahutatud siia A. Kitzbergi „Libahunt” V klassi kavast, et saada terviklik ülevaade A. Kitzbergi toodangust. Pikemad proosateosed, nagu J. V. Jannseni „Uus variser”, Juh. Liivi „Vari” ja A. Kitzbergi „Veli Henn”, on lühendatud.

A. J. MÖLLER

EESTI KIRJANDUS MUUKEELSEILE GÜMNAASIUMIDELE IV

Eesti kirjanduskooline lugemik ühes kirjanduslooga gümnaasiumi V klassile. 224 lk., hind kr. 2.75. Ilm. a. 1931.

Käesolev lugemik sisaldab keskkooli riigikeele õppekavas V klassile määratud kirjanduslikud teosed. Ta on koostatud samadel põhimõtetel kui „Eesti kirjandus muukeelseile keskkoolidele III”.

A. MÖLDER

EESTI KIRJANDUS MUUKEELSEILE ALGKOOLOIDELE I

Eesti kirjanduslik lugemik algkooli V klassile. 144 lk., hind kr. 1.25. Ilm. a. 1935.

EESTI KIRJANDUS MUUKEELSEILE ALGKOOLOIDELE II

Eesti kirjanduslik lugemik algkooli VI klassile. 122 lk., hind kr. 1.—. Ilm. a. 1935.

Äsja kehtima pandud muukeelsete algkoolide riigikeele õppekava kohaselt peab V ja VI klassis käsitledama teatavaid eesti kirjanduslikke teoseid, eesti suurmeeste elulugusid, Eesti loodust, maastikku, elu-olu ja minevikku esitavaid proosapalu. A. Möldri „Eesti kirjandus muukeelseile algkoolidele” I ja II on koostatud vastavalt neile põhimõtetele.

A. MÖLLER

EESTI KEELEÕPETUS MUUKEEL- SEILE KESKKOOLOIDELE

Eesti keeleõpetuse töö- ning käsiraamat keskkoolidele ja gümnaasiumidele. Teine trükk. 192 lk., hind kr. 2.—. Ilm. a. 1934.

Eesti keeleõpetus muukeelseile keskkoolidele sisaldab vastavalt gümnaasiumi õppekavadele eesti keeleõpetuse kursuse keskkooli kõikidele klassidele. Ta on mõeldud eeskätt õppe- ja tööraamatuna, mistõttu aine käsitlel esinevad ka teatavad harjutused ning ülesanded, milliseid tuleks lahendada võimalikult õpetaja juhtimisel või kaasabil, kuid teatava ettevalmistuse järel võib anda neid ka iseseisvaiks klassi- või kodutöiks.

Teose teises trükis on tehtud vajalikke täiendusi ja muudatusi: on põhjalikumalt käsitletud astmewaheldust, õigekirja, rõhku, alust, öeldistäidet ja sihitist; on juurde lisatud harjutusi, ema- (saksa-, rootsi-, vene-, juudi-) keelseid oskussõnu ja kohakäänete tabel.

O. PARLO

KALEVALA

Soome kangelasepose ümberjutustus, valitud näiteid ja analüüs. Keskkooli III ja IV klassile. Värsitõlked soome keelest
Aug. Annilt. 86 lk., hind kr. 1.—. Ilm. a. 1935.

Käesolev õpik on koostatud uute õppekavade alusel keskkooli III klassile, kus nõutakse soome kangelasepose „Kalevala” tundmaõppimist. Kuid seda võiks tarvitada ajutiselt ka keskkooli IV klassis, kus „Kalevala” on jäänud eelmiste õppekavade järgi läbi töötamata. Et selle hõimrahva suurteose mõju on valdav ja viljastav kogu soome vaimuilmale ja kultuurile ning see on innustanud ühtlasi meie „Kalevi-poja” loomist, siis pakub see tänuväärset hõimumeelset ainet emakeele tundideks ja sel on küllalt tähtis koht meie hariduselus.

E. NURM ja J. TIEDEMANN

LÜHIKE ROOMA KIRJANDUSLUGU

Käesoleva töö on autorid koostanud silmas pidades humanitaargümnaasiumi õppekava ja lootes muu seas anda linnulennulise ülevaate rooma kirjandusest ka asjast huvitatud laiemale publikule; on ju rooma kirjandus avaldanud pidevat ja sügavat mõju Lääne-Euroopa kirjandusse. Autorid on taotlenud võimalikku loetavust, arusaadavust ning ülevaatlikkust, piirdudes vaid kõige olulisemaga ja hoolitsedes selle eest, et juhtjooned ja peakujud kerkiksid ilmekalt esile. Sellest vajadusest on tingitud ka sissejuhatavad ajajärgkude üldiseloomustused.

V. RIDALA

EESTI KIRJANDUSE AJALUGU KOOLI- DELE I

Teine parandatud ja täiendatud
trükk. 295 lk., hind kr. 3.—.

V. Ridala.

V. RIDALA

EESTI KIRJANDUSE AJALUGU KOOLIDELE

II jagu. Teine parandatud ja täiendatud trükk. 304 lk.,
hind kr. 3.—.

V. RIDALA

EESTI KIRJANDUSE AJALUGU KOOLIDELE

III jagu. 335 lk., hind kr. 4.25.

V. GRÜNTHAL-RIDALA

EESTI KIRJANDUSE AJALOO LUGEMIK

I jagu. 175 lk., hind kr. 1.50.

II jagu. 158 lk., hind 1.50.

V. RIDALA

EESTI KEELE ÕIGEKIRJUTUS KOOLI- DELE JA ISEÕPPIJATELE

32 lk., hind 40 senti.

BERNHARD SÖÖT

EESTI STILISTIKA JA POEETIKA ALGMEID

Ilmumas.

B. Sööt.

See raamat on määratud meie uue keskkooli kavanõuete täitmiseks stilistika ja poeetika alal kõikide klasside ulatuses. Varustatud rohke harjutusülesannete ja käsitlust süvendavate kordamisküsimustega, on see õpilastele uudseks ning huvitavaks tööraamatuks. Käsitlusele tulevad luulekeele tähtsamad stiilikujuandid, värsiõpetus, teose koostus, tähtsamad stiilivoolud ja ilukirjanduse põhi- ja eriliigid keskkooli huvipiirides. Uuduseks on esmakordne käsitluse lähtumine täies ulatuses eesti kirjandusest.

BERNHARD SÖÖT

KIRJANDIÕPETUSE PÕHIJOONI

Ilmumas.

„Kirjandiõpetuse põhijooni” on määratud eeskätt kesk-koolile, kuid võiks meil esimese sellelaadilise katsena huvi äratada ka igal pool mujal, kus kirjalik väljendusoskus vajab harimist. Teoses käsitletakse kirjandi põhiliike, kirjandi koostamise tehnikat, proosastiili nõudeid, sõnade valiku ja sõnavara täiendamise küsimusi, tuues ühtlasi rohkesti näi-teid tüüpilistest vigadest nii lause-ehituse, stiili kui ka kir-jandi ülesehituse alalt.

BERNHARD SÖÖT

STILISTIKA JA POEETIKA

92 lk., hind 75 senti. Ilm. a. 1935.

See kokkuvõtlik stilistika- ja poeetikakäsitlus on kavat-setud koolidele, eeskätt gümnaasiumi vastavate kavanõuete täitmiseks. Raamat sisaldab süsteemselt korraldatud üle-vaates kunstiliselt tähtsamad stilistika- ja poeetika-alad, pakkudes suures ulatuses meil seni hoopis uut ning tund-matut. Selgitatakse kõiki tähtsamaid kirjandusteoreetilisi mõisteid, antakse ülevaade luulekeelest, meetrikast, temaa-tikast, tähtsamaist stiilivooludest (klassitsismist uusrealis-mini), käsitletakse üksikajalikumalt lüürika, eepika ja dra-maatika olemusmõistet ning eriliike, näidates ühtlasi nende arenemislugu.

R. VIIDEBAUM, O. PARLO, K. MIHKLA

EESTI MUINASJUTTE JA MUISTENDEID

Ilm. a. 1935.

Lisaks: muude rahvaste muinasjutte, kunstimuistendeid, legende, ballaade ja valme.

Lugemik kesk- ja kutsekoolidele, II täiendatud trükk. 156 lk., hind kr. 1.35, köites kr. 1.55.

„Eesti muinasjutte ja muistendeid” on kavatsetud luge-mikuks keskkooli III klassile, vastavalt ülemineku õppekava-dele. Et pakkuda õpilastele uudsemaid ja huvitavamaid lugemispalu, on valik eesti muinasjuttudest ja muistendeist koostatud Eesti Rahvaluule Arhiivis leiduvast, seni trükkis avaldamata originaalmaterjalist.

EESTI VÄÄRTTEOSEID KOOLIDELE

Selles sarjas ilmuvad eesti väärtteosed, mida peavad keskkooli ja gümnaasiumi õpilased lähemalt tundma õppima. Sarja toimetavad K. Mihkla ja E. Nurm.

Nr. 1. A. H. TAMMSAARE:

VANAD JA NOORED

Nr. 2. A. H. TAMMSAARE:

JUUDIT.

Nr. 3. M. METSANURK:

ÜMERA JÕEL.

(Lühendatud.)

Nr. 4. A. H. TAMMSAARE:

KÕRBOJA PEREMEES.

Nr. 5. O. LUTS:

ANDRESE ELUKÄIK.

Nr. 6. FR. TUGLAS:

FELIX ORMUSSON.

Nr. 7. ED. VILDE:

PISUHÄND.

„Tänapäev“

on eesti parim ajakiri mitmekesise rahvusliku, pildirikka ja huvitava sisuga.

„Tänapäev“ kaastöolisteks on Eesti parimad kirjutajad ja asjatundjad igalt alalt igast kodumaa nurgast ja välismaalt.

„Tänapäev“ ilmub üks kord kuus.

Aastatellimine kr. 3.60, poolaastas kr. 1.80. Üksiknumbri hind 35 senti.

1935. a. aastakäik on veel piiratud arvul saada hinnaga kr. 3.— aastakäik.

„Tänapäev“ tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused.

„Tänapäev“ käsitab ka akuutseid hari-dusküsimusi.

Tellige „Tänapäev“.

MAATEADUS

A. PARTS

JUHATUSI MAATEADUSES

aine käsitlemisel „Maateaduse töö- ja õpperaamatu” järgi. 24 lk., hind 40 senti. Ilm. a. 1933.

Käesolevas juhises antakse õpetajale näpunäiteid aine käsitlemisel algkoolides. Raamatu sisuks on: Mõningaid põhimõtteid aine käsitlemiseks „Töö ja õpperaamatu” järgi. Juhatusi ja märkmeid töö korraldamisel. Näitlikke õppekäikude kavu maateaduses. Maateaduse õpetamisel vajanduvate õppevahendite nimestik. Kirjandust.

A. Parts.

A. PARTS

MAATEADUSE TÖÖ- JA ÕPPERAAMAT

alkkooli IV klassile. Kolmas trükk. 105 joonise, 2 kaardi ja 2 värvtrüki pildiga. Hind kr. 1, köites kr. 1.20. Ilm. a. 1935.

„Meie algkoolides on olnud tarvitusel maateaduses peaaegu kogu aja ikka ühed ja samad õpperaamatud, mida on järgnevatel trükkides küll täiendatud, kuid mis üldjoontes on jäänud ikka samaseks. Seejuures on aga õppekavad ja kooli nõudedki muutunud, nii et uue õpperaamatu järgi suurt tarvidust tunti. Ning see on ka täitsa õigustatud.

Mag. geogr. A. Parts'i uus maateaduse õpperaamat tundub mitmeti värskena. Kõige pealt on ta koostatud alkooli õppekavade kohaselt, vastab õppekavast peegelduval üldisele õppe- ja kasvatustöö vaimule ja on vastava õppeaine kavaga kooskõlastatud sisult ning ulatuselt. Teiseks on toodud hulk huvitavaid algupäraseid jooniseid, mis elustavad õppimist ja täiendavad õpetaja seletusi.”

G. Vilberg — „Loodusvaatleja” nr. 4, 1931.

HSM. kooliraamatute komisjoni poolt koolides tarvitamiseks lubatud.

A. PARTS

KODU JA MAAILM I

Valik maateaduslikku saateainet välismaailmajagude käsitlemisel. 88 lk., hind 80 senti. Ilmunud a. 1933.

Raamatu eessõnas kirjutab autor muu seas:

„Noored sõbrad-maateadlased! Käesolev raamat on määratud teile kasutamiseks välismaailmajagude õppimisel. Tema ülesandeks on esile tõsta õpitavate maade omapäraseid ja huvitavaid külgi. Seega on käesoleva raamatu ülesandeks olla täienduseks õpperaamatule, mis ei saa tungida üksikasjade käsitlemisse.

Raamatus leiduvat materjali võite teie kasutada klassis maateaduse tundide saateks, abiks üksikute maade õppimisel neist paremaks arusaamiseks ja elavamaks kujutlemiseks, aga ka iseseisvaks õpetlikuks lugemiseks koolis ja kodus.”

A. PARTS

KODU JA MAAILM II

Valik maateaduslikku saateainet alg- ja keskkoolidele. 98 lk., hind kr. 1.—. Ilm. a. 1934.

Käesolevas lugemikus esineb kaks iseseisvat osa: Eesti ja Euroopa. Eesti osas on toodud rida pilte ja ülevaatlikke kirjeldusi meie kodumaa valitud kohtadest, tähele pannes eriti neid maastikke ja esemeid, mis ette tulevad vastavais õpikuis aine käsitlemisel.

Lugemik on mõeldud algkoolidele, kuid ka keskkoolis võiks see käsitlemist leida maateaduse lugemikuna.

A. PARTS

MAATEADUSE TÖÖ- NING ÕPPE- RAAMAT

keskkooli I klassile. Ilmub augustis a. 1936.

Uus maateaduse õpik keskkooli I klassile vastab ajutisetele keskkooli maateaduse õppekavadele, mis on kinnitatud HSM-i poolt 5. VII 1935. a.

Metoodiliselt on käesolev õpik keskkoolidele jätkuks sama autori algkooli maateaduse õpikuile, milles aine käsitlemisel pannakse eriti rõhku õpilase aktiivsele kaasatöötamisele ja isetegevusele kõige laiemas mõttes. Õpilase isetegevust esile nihutades püüab autor saavutada õppeaine suuremat huvitavust, sügavamaid elamusi, enam praktilisi oskusi ja sellega ühtlaselt õpitava põhjalikumat omandamist.

Raamat on varustatud rõhkete joonistega ja illustratsioonidega, millest mõned värvides.

E. MARKUS — A. PARTS

MAATEADUSE ÕPPERAAMAT

algkooli VI klassile. Teine trükk. 117 joonist, 2 värvtrükkis pilti ja üks kaart. Hind kr. 1.40, köites kr. 1.60. Ilm. a. 1935.

Käesolev õpperaamat tõstab esile pildilise kujutamiseviisi geograafias. Seks juhatab ta õpilasi joonistama piltkaarte ja pildilisi sõltuvusprofiile ning kujutab põhjussuhteid värvilistel kaartidel. Joonistades pildilisi kujutisi vihikuisse ja kandes neid värviliste kriitidega tahvlile, tungivad õpilased sügava arusaamisega võõrail mail esinevate maastikkude iseloomusse.

„Arutlemisainena on õpperaamatu kõigis peatükkes toodud rohkesti ülesandeid, mida õpilasil tuleb lahendada kodus või — eriti liitklassidega töötamisel — koolis eneses. Ülesanded on kiiduväärse hoolsusega koostatud ja tulusad.”

Edg. K. — „Postimees” nr. 263 — 1932. a.

HSM. kooliraamatute komisjoni poolt lubatud tarvitamiseks algkoolides.

E. MARKUS

MAATEADUSE ÕPPERAAMAT

algkooli V klassile. 157 lk. Kolmas täiendatud trükk. Hind kr. 1.—, köites kr. 1.20. Ilm. a. 1935.

E. Markus

„Raamatu autor on tuntud õpetlane ja pedagoog, kes oma erialal praktiseerinud aastate vältel ja olnud maateaduse õpetamise meetodiliseks pioneeriks. Sellepärast oleme õigustatud uut teost arvustades esitama kõrgemaid nõudeid, kui seda seni on saavutanud meie hõre maateaduslik õpperaamatute turg.

Õpperaamatu keel on lastele arusaadav lihtne, nii et selle sisu omandamine õpilastele raskusi ei tee.

Teksti elustavad joonised ja hulk päevapilte, mis aitavad selgitada iga maa iseloomulikke nähtusi.

Raamatu koostaja käsitleb ainet induktiivselt, kusjuures kõik oluline on välja tõstetud pealkirjadega ja eritrukiga. Iga maailmajao lõpul

tuuakse lühike kokkuvõte, kus veelkord kõige olulisem alla kriipsutatakse.”

J. K a r m a — „Loodusvaatleja” nr. 6, 1931.

See uus õpperaamat väärrib õpetajate tähelepanu. Temas on läbi viidud õppekavade nõue, et välismaailmajagude käsitlemisel tuleb piirduda vähese, tähtsaima maateadusliku ainega, esitades seda aga sisukalt, kujukalt.

Maateaduslikke nimesid on teksti asetatud minimaalsel arvul. Ka see on raamatu voores, sest nimesid ja arvusid

ei tule mitte õppida pähe õpperaamatust, vaid omandada tarvilisel määral töötades kaardi ja atlase abil.

Üldmaateaduslik osa on sisse põimitud maade kirjeldustesse õigel kohal ja parajal moodsul.

Seepärast lapsed võivad raamatut lugedes ja rohkearvulisi pilte vaadeldes (pildid ongi varustatud pikemate seletustega) omandada küllalt selged kujutlused loodusest ja elust kaugeis maades.

Töötamisel liitklassidega on see õpperaamat suureks abiks õpetajale.

J o h. K ä i s — „Õpetajaleht” nr. 41, 1931.

HSM. kooliraamatute komisjoni poolt koolides tarvitamiseks lubatud.

E. MARKUS

JUHATUSI VÄLISMAAILMAJAGUDE KÄSITLEMISE KOHTA

V õppeaastal. 16 lk, hind 30 senti. Ilm. a. 1933.

Esolev teos tutvustab õpetajaid selle teega, mis kergeini võimaldab kasutada geneetilist printsiipi.

Raamatu sisuks: Pildid vägevaist loodusmaastikest. Vanad kultuurmaad. Moodsad tulundusmaad. Kirjandus.

KIVIT-MARKUS

Maateaduslikud seinapildid:

KODUMAA

Suurus 70×100 sm. Septembri esimesel nädalal ilmub trükist kaks pilti: **vooremaa ja soostuv järv.**

Mainitud värvilised pildid on tarvilisiks vahendeiks kodumaa geograafia õpetamisel alg- ja keskkoolis. Mõlemad pildid kujutavad maastiku välisilmet, seesmist ehitust ja tekkimisviisi.

L A U L M I N E

A. VIRKHAUS

AKKORDID JA NENDE LOOMULIK LAHENEMINE

Õpperaamat keskkoolidele, muusikakoolidele ja iseõppijaile.
88 lk., hind kr. 1.25. Ilm. a. 1925.

LOODUSTEADUS

Dr. A. AUDOVA

INIMESE FÜSIOLOOGIA JA ANATOOMIA ÕPIRAAMAT

2. täiesti ümbertöötatud trükk. 183 lk., hind kr. 2.25.

Ilm. a. 1930.

SISU: Eessõna. Mõisted. Rakk. Koed. Organid (elundid) ja organisüsteemid. Tugi ja kulgemine. Seedimine ja toitmine. Veri ja vereringimine. Hingamine ja hingamisorganid. Eritamine. Naha ehitus ja tegevus. Soojus. Valgus. Surm ja sigimine. Tõud.

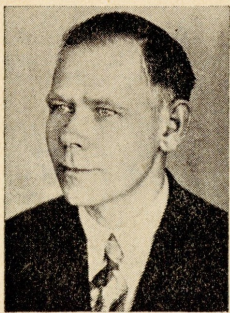
„Raamat on määratud keskkoolidele ja sisaldab vilunud käega valitud tähtsamad andmed inimese anatoomiast ja füsioloogiast, andes ka tulusaid juhtnööre demonstreerimiseks, mis kasulik, aine näitlikustamiseks.

Seda sisukat ja huvitavalt kirjutatud raamatut võib väga soovitada koolidele ja ka iseõppijale.”

A. R a m m u l — „Kasvatus” nr. 7, 1931.

J. V. SIMTMANN

BIOLOOGILISED VAATLUSED

Vaatlusvihik praktilisteks töödeks.

Hind 25 senti.

See vihik on mõeldud praktilisteks vaatlusteks bioloogia alal. Vastavalt vihikus antud juhiste järgitakse vaatlustel lehtede puhkemist, lehistumist, õitsemise algust, õite pudenemist, vilja küpsemist, lehtede koltumist ja langust j. m

J. V. Simre (Simtmann).

K. OTTO

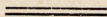
TERVISHOIU ÕPPERAAMAT KESK- KOOLIDELE

104 lk., hind kr. 1.25. Ilm. a. 1922.

Tervishoiu õpetuse ülesanne on tundma õppida meie igapäevaseid elutingimusi ja sealt kõrvaldada kõik need tegurid, mis võivad kas haigusi tekitavalt või mingisugusel muul viisil loomulikku arenemist takistavalt mõjutada.

Ehkki teaduslikult põhjendatud tervishoiuõpetus ei ole eriliselt vana, on ta siiski suutnud välja areneda üheks laialdasemaks arstiteaduse haruks, mille töö on andnud nähtavaid tagajärgi.

Kui ülitarvilik ala igale kodanikule on tervishoid käsitletav ka meie koolikavas. Käesolev õpperaamat tahab olla käsiraamatuks õpilasile ja õpetajale selle ala käsitlemisel.

M A T E M A A T I K A

R. OTTENSÓN

PIIMANDUSARITMEETIKA

Piimatööstuse kontrollkäsiraamat. 131 lk., hind broš. kr. 2.—, köites kr. 2.20 Ilm. a. 1936.

R. Ottenson.

„Piimandusaritmeetika” on õpperaamat koolidele ja käsiraamat kõikidele piimatööstustele, piimaäärdele ja piimandustegelastele. Raamat annab hea ülevaate piimandustehnikas kasutatavaist valemeist ja nende tuletusest, sisaldab hulk tabeleid ja rohkesti asjalikke näiteid piima ja piimasaaduste arvutuste ning arvatluste alal.

Maailemakirjanduses leidub üldse vähe töid piimandusaritmeetika kohta. R. Ottensoni „Piimandusaritmeetika” ilmunisega on meie raamatuturg rikastunud ka sellealalise tööga.

A. PEERANDI

UUTEL TEEDEL

I õppeaasta.

Tööraamat algkoolidele. 199 lk., hind kr. 1.25, köites kr. 1.45.

Ilm. a. 1935.

A. Peerandi.

Seni puudusid Eestis esimese kolme õppeaasta jaoks matemaatika õpperaamatud, mida ühtlase kasuga võiksid tarvitada õpetamisel nii õpetajad kui ka lastevanemad. I õppeaasta matemaatika õpperaamatud näiteks algasid harilikult kohe peale numbritega ja mõned neist õpperaamatuid juba kas kolmandal või neljandal leheküljel liitmise ja lahutamise, sellest küsimata, et enne liitmisele ja lahutamisele asumist on tarvis teha loendamisharjutusi, saada arvu ja teisendada arvu ning seega valmistada pinda arvumõistete süvendamiseks ja üksikute arvude liit-ehituse tundmaõppimiseks esimese kümne piiiris. Õpetajad pidid need tarvilised eeltööd tegema ilma raamatuta, kuid lastevanemad, kes enamasti mitte kodus ei ole sellekohaste õppemeetoditega, ei osanud end kuidagi aidata. Õpetati, kuidas saadi — mehaaniliselt ja mehaaniliste tulemustega. Selle puuduse kõrvaldab A. Peerandi „Uutel teedel“ I. Seal tegeldakse algul arvuderea korraliku kätteõpetamisega loendamise teel piltide abil esimese kümne piiiris ja sugu ülegi, siis algab arvumõistete süvendamine arvude liit-ehituse tundmaõppimisega konkreetsete asjade, asjapiltide ja arvukujude abil mitmes ja mitmes teisendis ja variatsioonis (repetitio est mater studiorum) ja lõppeks alles tulla abstraktsete arvude juurde. See on täiesti loomulik tee, teeb õppimise lastele kergeks ja annab otse üllatavaid tagajärgi, nii et ühe aastaga juba võib saavutada eksimatut kiiret arvutamisoskust kõigi arvudega 20-ne ja täiskümnetega 100 piiiris.

A. PEERANDI

UUTEL TEEDEL

II õppeaasta. Matemaatika tööraamat algkoolidele.

Hind kr. 1.—. Ilm. a. 1936.

A. Peerandi „Uutel teedel“ II kohta annab Tallinna koolinõunik hr. J. Grünthal kui selle raamatu Haridusministeeriumi ametlik arvustaja järgmise otsuse:

„Raamatu hüvedeks on harjutusmaterjalil küllus ja mitte ülirohkus; hea kordamise võimalus; samatüübiliste tekstülesannete kordumine uue sisuga (õpilase jõud rakendub siis peamiselt arvutamise tehnika omandamisele); põhjalik nn. väikese ükskordühe läbitöötamise võimalus; sagedane õpilase manitsemine töötada kiiresti; korrutamise ja jagamise tihe side. Raamat vastab materjalilt täiesti õppekavade

nõuetele ja tema üksikud osad on heas tasakaalus. Raamatu sisu järgi otsustades on kasutatud allikateks olnud matemaatilise õpекirjanduse rikkalik varaaait ja tegelik elu."

A. PEERANDI

UUTEL TEEDEL

III õppeaasta. Tööraamat algkoolidele. 249 lk., hind kr. 1.80, köites kr. 2.—. Ilm. a. 1935.

„Uutel teedel" III ilmumist tohiks õigustada asjaolu, et seniseis matemaatika õpperaamatuis, mis kirjutatud algkooli kolmandale õppeaastale, liiga tagaplaanile on jäetud peastarvutamine, ehkki seda nõuab Haridusministeeriumi õppekava ja tegelik elu. „Uutel teedel III-ndas" on tarvitusele võetud arvude täiendamise mõte, mis võimaldab 1000 piires toimida arvutamist peast, ja isegi kiiremini kui tarvitades kirjaliku arvutamise võtteid.

Mis puutub näitlikkusesse, siis on seda selles raamatus tarvitatud rohkel määral, arvutamisharjutused on seotud lühidalt sõnastatud eluliste teemadega ja kirjalikkude tehtealgoritmide jaoks on antud üksikasjalised kirjeldused ja skeemid, mis õpilastele neist tehteist arusaamist kergendavad ja selles osas iseseisvalt õppimist võimaldavad. Üldse õhutab raamat isetegevust ja iseseisvalt tulemusteni jõudmist peaaegu igal sammul.

O. PÄRLI

RUUMI ALGÕPETUS

I anne. Kolmas trükk. 100 lk., hind kr. 1.40. Ilm. a. 1930.

Selles õpikus käsitletakse ruumiõpetuse planimeetrilist osa. Sisuks: Sirge ja nurgad. Kolmnurgad. Nelinurk. Korrapärased hulknurgad. Ring.

Peale muu materjali on raamatusse paigutatud 20 praktilist ülesannet lahendamiseks vabas looduses. Nendega paralleelselt on toodud ka mitmesuguste mõõtmisriistade pilte. Raamat on mõeldud tegelikult õpperaamatuks praeguse keskkooli III klassile.

O. Pärl.

O. PÄRLI

RUUMI ALGÕPETUS

II anne. (Ühes trigonomeetrilise kursusega.) Kolmas trükk. 194 lk., hind kr. 2.50. Ilm. a. 1931.

See raamat on mõeldud tööraamatuks praeguse keskkooli IV klassile.

Sisuks: Sirg lõikude mõõtmine ja suhe. Pindade mõõtmine. Esimene kiirtelause. Nurga funktsioonid. Hulknurkade

sarnasus. Teine kiirtelause. Täisnurkse kolmnurga lahendamine. Kaldnurkse kolmnurga lahendamine. Korrapäraseid hulknurkad. Ringjoone pikkus ja ringi pindala. Ringi funktsioonid.

Lisa I. Nurga ehk kaarefunktsioonide pöördfunktsioonid ja trg. võrrandid. Lisa II. Praktilisi ülesandeid. Vastused.

O. PÄRLI

RUUMI ALGÕPETUS

III anne — Stereomeetria. Joonised ins. L. Sapotskylt. 100 lk., hind kr. 1.35 Ilm. a. 1927.

Autor on nähtavasti püüdnud raamatu kokkuseadmisel ennast hoida nii lähedal kui võimalik Matemaatika õpetamise Komisjoni poolt toimetatud „Keskkooli Matemaatika õppekava projektile“; selle juures on ta ennast mõjutada lasknud, nagu ta ise seda mainib II ande eessõnas, paremast prantsuse õpperaamatust, E. Borel'i omast. See on raamatule aina kasulik olnud.

Lahku lüües Euklidese tardumusest ja omaks võttes prantsuse matemaatikute liikuvuse, mida tarvilikul määral toetab seni hooletusse jäetud sümmeetria mõiste, on autor osanud ka geomeetrias õppijaile õige lähedale tuua matemaatika olulisema mõiste — funktsionaalsuse, ja seda sellele autorile omase selguse, lihtsuse ja lühidusega: teooriat on 56 lehekülge suurt trükki ühes joonistega, ülesandeid 37 lehekülge ja vastuseid 6 lehekülge. Teooria omandamist toetab tarvilik osa ülesandeid. Ülesanded ei ole rasked ega keerulised, kuid iga ülesanne aitab suurel viisil kaasa ruumilise ettekujutuse arendamiseks. Vähe leidub ülesandeid, mille pearõhk langeb algebra peale. Aga ka need on tarvilikud algebraliste teadmiste värskendamiseks, sest meie kavade järgi on algebra kursus seal juba lõppenud, kus stereomeetria läbi minnakse. Ülesandeid on just paras arv klassis lahendamiseks, koju ülesandmiseks ja klassitöödeks. Iseäranis huvitavaid jooniseid ja ilusaid vastuseid annavad viimased ülesanded.

„Pallase“ kunstikooli õpetaja ins. L. Sapotsky valmisatud joonised on puhtad, selged ja ilusad, ehk küll trükitehnika mõned väärtuslikud varjundid, mis joonistel nähtavasti olnud, ainult nõrgalt on esile toonud. Mõned joonised on isegi värvilised. See tõstab muidugi raamatu väärtust ja on esimene nähtus geomeetria õpperaamatus.

O. PÄRLI

ALGEBRA ÜLESANNETE KOGU I

Keskkooli I klassile. 124 lk., hind kr. 1.50. Ilm. a. 1931.

Käesoleva õpiku uudsusena on see, et erilise paragrahvina on sisse toodud „koefitsiendi ja astmenäitaja erinevus“, milles õpilased õige sageli eksivad. Erilise peatükina esineb veel graafiline arvutamine. Seda on siin tehtud eriti suure täielikkusega, kuna meie matemaatilises arvutuses on graafikutel küllalt suur tähtsus kui arvutuse toel ja illustreerimiseks.

Raamatu sisuks on: Täht arvu tähisena. Graafiline arvutamine. Suuruste võrdlemine, pöördvõrdeline ja lineaarne olenevus. Võrrandite graafiline lahendamine ja kahe võrrandi ühislahenduse idee. Relatiivsed arvud. Võrrandite arvutamise teel.

O. PÄRLI

ALGEBRA ÜLESANNETE KOGU II

Keskkooli II klassile. 135 lk., hind kr. 1.50. Ilm. a. 1933.

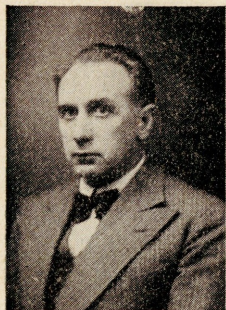
Kõnesolevas ülesannete kogus on eripeatükkidena käsitletud järgmisi matemaatika alasid: täisavaldiste teisendamine, murrud, võrrandid, ruutfunktsioon ja tema pööre.

Raamat on mõeldud matemaatika õpperaamatuks keskkooli II klassis, millise klassi kavanõuete kohaselt ta on ka koostatud.

VIKTOR RIKS

LÜHIKE MAAMÕÖTE- JA LOODIMIS- ÕPETUS

Põllutöö- ja aianduskoolile ja iseõppijaile. Joonistega.
Hind kr. 1.80. Ilm. a. 1931.

V. Riks.

SISU: Eessõna. Sissejuhatus. Esimene osa: Maamõõtmine: Punkti märkimine maastikul. Joone mõiste ja joone kujutamine maastikul. Mõõduühikud ja mõõtkava koostamine. Pikkusemõõtevahendeid, joone mõõtmine ja kaldjoonte parandamine. Maa-ala mõõtmine teraslinniga või mõõteketiga ja plaani koostamine. Joonestamisvahendeid. Konstrueerimisülesandeid. Maa-ala mõõtmine ekri ja linniga ja plaani koostamine. Kontuuri pinna arvutamine plaanil ja selle jagamine osadesse või väljadesse. Nurgamõõteaparaadid, nende ehitus ja käsitlemine. Bussol. Maa-ala mõõtmine bussoliga ja mõõtelinniga ja plaani koostamine. Pantomeeter. Maa-ala

mõõtmine pantomeetri ja mõõtelinniga ja plaani koostamine. Astrolaab. Teine osa: Loodimine ehk nivellimine: Üldmõisted. Geomeetriline loodimine. Veetoriga nivell. Deopternivell. Pikksilm-nivell. Latid. Tegelik loodimine. Lisa: Sidejoonte ja nurkade vahekord. Hindamisplaanidel leiduvate märkide seletus. Leppemärgid. Tarvitatud kirjandus.

„Käesoleva raamatu ilmumisega on soovitud kõrvaldada vastava õpiraamatu puudumist põllutöö-, aiandus- ja põllumajanduse täienduskoolides ning anda tegelikule põllumehele

käsiraamat talus ettetulevate maamõõte- ja loodimistöde teostamiseks. Vastavalt sellele on raamatu koostamisel silmas peetud põllutöökoolide õppekava ja arvestatud tege-liku põllumehe nõudeid.”
Eessõnast.

ROOPI HALLIMÄE

ASTRONOOMILISI VAATLUSI

Tööjuhatusi õpilasile ja amatöörastronoomidele.
136 lk., hind kr. 2.75.

R. Hallimäe.

Käesolev raamat taotleb teenida üht sügavamat eksaktset teadusala, mille nimeks on astronoomia. Raamatu siht on olla puhtpraktiline tööraamat asjahuvilisele vaotlejale. Seejärel tas on püütud hoiduda pikist tõikade loeteludest. Tõikade tunnetamiseni lugejat püütakse talutada viimase enese vahetute vaatluste kaudu, — tee, millel on rännanud teadus sündides. Kuid sihikohaselt polnud siiski võimalik vältida üldosa sissejuhatavate mõistete rohkem teoreetilist käsitelu. Kuid needki on arendatud vahetute muljete ja praktiliste harjutuste taustal.

C.-ü. „Noor-Eesti Kirjastuse“

Filosoofiline seeria

Tellimishind aastas kr. 4.—, poolaastas kr. 2.—.
Üksiknumbri hind kr. 1.25. Ilmub 4 numbrit aastas, Toimetaja J. Ainelo.

Seni ilmunud:

Prof. E. Tennmann:

Hinge surematus

„ . . . Prof. dr. E. Tennmann'i hiljuti ilmunud „Hinge surematus“ on raamatuks, mis kuulub oma tähtsuse ja väärtuse raamatuaasta kõige paremate hulka ja äratab tõsist tähelepanu nii haritlaskonnas kui ka laiemates hulkades.

Dr. med. K. Lellep:

Individaalpsühholoogilise kasvatuse põhjooni

Oma teaduslikus töös autor käsitleb mitmeid individaalpsühholoogilise kasvatusega ühenduses olevaid küsimusi.

G. Le Bon

Hulkade psühholoogia.

USU-, MÖTTE- JA KAS- VATUSTEADUS

Mag. A. ELANGO

KASVATUSTEADUS

Käsiraamat lastevanemaile, õpperaamat gümnaasiumi majapidamisharule, naiskodukaitse-, kodumajandus- ja täiendus-
koolidele.

20 joon. tekstis. 167 lk., hind kr. 2.—, köites kr. 2.20.
Ilm. a. 1934.

Kasvatusteadust võib kesk- ja kutsekoolides õpetada kahest seisukohast, vastavalt sellele, kas taotletakse kutse-
lise õpetaja ettevalmistust või tulevaste emade ja nende asen-
dajate varustamist kasvatamiseks tarvilikkude teadmiste ja
oskustega. Esimesel juhul langeb pearõhk kooliealise lapse
hingeelu, didaktika ja koolidistsipliini käsitlesele, teisel juhul
väikelapse vaimse arengu, kodu kui kasvatusteguri ja koduse
kasvatuse vahendite tundmaõppimisele.

Käesoleva teose koostamisel on lähtutud viimasest seisu-
kohast. Säärasena on kasvatusteadus nähtud ette gümnaa-
siumi majapidamisharu, naiskutsekoolide, kodumajanduskoo-
lide, kutseaineliste täienduskoolide ja üsna piiratud ulatuses
ka põllutöökoolide õppekavades.

150 PALVUST KOOLIDELE

Toimetanud Tartu Linna Pedagoogilise Muuseumi Usu-
õpetuse Toimkond.

150 palvust koolidele on mitme isiku ühise töö tulemus ja
ilmus trükist paljude usuõpetajate korduva soovi kohaselt.
Kooli palvusteraamatu tarvidus on olnud tunduv ammuigi,
eriti neile õpetajaile, kes ise ei ole usuteadlased, aga peavad
korraldama koolis hommikupalvusi. Püüdes esmajoones rahul-
dada koolielu tänapäevatarvet, ei taotle käesolev raamat
mingit mõtete omapära ega suurt uudsust. Palvuste autorid
on sageli kasutanud näidet või jutukest, mis on kuski trükis
ilmunud juba varemalt. Tartu linna Pedagoogilise Muuseumi
Usuõpetuse Toimkonnal kui toimetajal on olnud vaid sihiks
anda usuõpetajale teatud hulk materjali hommikupalvuste
koostamiseks, koondatuna ühte eestikeelsesesse kättesaadava
hinnaga raamatusse.

Palvuste järjestamise aluseks on toimetus valinud kooli-
aasta ühenduses kirikuaastaga.

A J A L U G U

ÜHES KODANIKUÕPETUSE JA MAJAN- DUSTEADUSEGA

E. ASSON

VANA-AEG

Keskkooli I klassi kursus (V õppeaasta). 184 lk., hind kr. 1.60, köites kr. 1.80. Ilm. a. 1935.

Käesolev ajaloo õpperaamat on määratud keskkooli I klassile. Ta on koostatud vastavalt avaliku kava nõudeile. Ta pakub seletava ajaloolise teksti kõrval katkendeid algallikaist ja ajaloo-kirjandusest. Neid võib kasutada kas ühiseks lugemiseks klassis või iseseisvaks läbitöötamiseks õpilasile. Et iseseisva lugemise juures õpilased kohe haaraksid katkendi sisu, on katkendite lõppu asetatud küsimused. Ka peatükide lõppu on paigutatud küsimusi, et aidata koolist puuduvaid õpilasi ja iseõppijaid aine läbitöötamisel.

E. ASSON

ÜLDINE AJALUGU

Uus-aeg. Keskkooli III kl. kursus. 193 lk., hind kr. 2.25. Ilm. a. 1932.

Käesolev ajaloo õpik on koostatud samas vaimus kui eelmine õpik. Ajaloo tekst vaheldub katkenditega ajaloo allikaist, mis teeb ramatu huvitavaks ja elavaks.

Raamatus käsitletakse järgmisi ajaloo perioode: Humanism ja renessanss. Suured avastused. Reformatsioon. Kattoliiklik reaktsioon. Absolutism.

E. ASSON

ÜLDINE AJALUGU

Uus ja kõige uuem aeg. XVIII sajandi ja XIX sajandi I pool. Keskkooli IV klassi kursus. 193 lk., hind kr. 2.25. Ilm. a. 1933.

Käesolev õpperaamat vastavalt uutele nõudmistele algab valgustusajaga, edasi käsitleb valgustatud absolutismi, siis vana korda, suurt Prantsuse revolutsiooni, Napoleoni aega, üldeuroopalist revolutsiooni, Prantsuse juuli revolutsiooni ja selle kajastumist Euroopa pinnal ja lõpeb juuli monarhia ajaga Euroopas.

E. ASSON

ÜLDINE AJALUGU

XIX sajandi II pool ja XX sajandi I veerand. Gümnaasiumi lõppklassi kursus. 203 lk., hind kr. 2.25. Ilm. a. 1934.

Käesolev „Üldine ajalugu” on jätk eelmisele kursusele ja ühtlasi gümnaasiumi lõppklassi kursus. See kursus algab

1848. a. liikumistega ja käsitleb ka Maailmasõjale järgnevat perioodi, kuigi vaid üldjoontes: lähem üksikasjalisem käsitus teeks lõppklassi kursuse liiga pikaks.

Raamatu sisu moodustavad järgmised peatükid: 1848. a. liikumised Euroopas. Prantsuse II keisririigi ajastu Euroopas. Põhja-Ameerika Ühendriigid, Inglismaa ja Venemaa XIX sajandi teisel poolel ja XX sajandi algul. Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia, Ida-Aasia XIX sajandi lõpul ja XX sajandi algul. Maailmasõda ja selle tulemusi.

E. ASSON

SUUR PRANTSUSE REVOLUTSIOON

104 lk., hind kr. 1.25. Ilm. a. 1923. a.

Käesolev raamat on mõeldud laiematele hulkadele tutvumiseks suure Prantsuse revolutsiooniga kui suurema ja sügavama sündmusega rahvaste ajaloos. Teda võivad eriti tarvitada aga õpetajad Prantsuse revolutsiooni käsitlemisel koolis ja vanemate klasside õpilased lugemisraamatuna.

E. ASSON

ÜLDINE AJALUGU ühes eesti ajaloga

Keskaeg. Keskkooli II klassi kursus. VI õppeaasta. 191 lk., hind kr. 1.40, köites kr. 1.60. Ilm. a. 1935.

Käesolev õpperaamat on määratud keskkooli II klassile. Ta on koostatud vastavalt ametliku kava nõudeile. Nagu „Vana aeg”, nii toob ka „Keskaeg” seletava ajaloolise teksti kõrval katkendeid algallikaist ja ajaloo-kirjandusest. Neid võib anda II klassi õpilastele iseseisvaks läbitöötamiseks. Vastavad tööjuhised on märgitud katkende jules.

Raamat on rikkalikult illustreeritud. Temas leidub kor-damisküsimusi ja ajalookaartegi, mis abi pakuvad õpilastele, kellel puudub ajalooatlas.

A. MÖLDER ja E. ASSON

EESTI AJALUGU ÜHES ÜLDAJALOOGA JA KODANIKUÕPETUS

Algkooli VI klassile. V trükk. 199 lk., hind kr. 1.70, köites kr. 2.—. Ilm. a. 1932.

„Need on koostatud uuema-aja teaduslike meetodite kohaselt. Suur tähelepanu on pööratud asjaolule, et koolitöös on väga tähtis õpilaste isetegevus.”

— „Vaba Maa” nr. 207, 1931.

„Ajaloos õpetamise kohta eriti algkoolides on maksvusele pääsenud nõue, et lahkuminevalt endisest vähem rõhku tuleb panna sõdadele rahvaste vahel, seda rohkem aga anda mitmekülgselt ülevaadet nende ühiskondlikust korrast ja kultuur-

elust. Õpetamisel nõutakse töö individualiseerimist. Mõlematele nõuetele tulevad raamatud vastu täiel määral."

— „Rahva Sõna” nr. 193, 1931.

„Uueks jooneks käesolevas raamatus on autorite püüe pakkuda ainet õpilastele isetegevaks töötamiseks. Selleks leiame raamatus lõikeid kroonikaist, palu populaar-teaduslikest töist, küsimusi j. m. Üldiselt on raamatu keel selge ja täppis. Välisest küljest teeb raamatu meeldivaks piltide rohkus, mida võib kasutada ka õpilaste isetegevuseks: kirjeldused, vastamine küsimustele jne.

Käesolev õpperaamat on samm edule ajaloo õpetamises ja väärrib õpetajate tähelepanu.”

J. Käis — „Õpetajate Leht” nr. 337, 1931.

HSM. kooliraamatute komisjoni poolt koolides tarvitamiseks lubatud.

E. ASSON ja A. MÖLLER

EESTI AJALUGU ühes üld-ajalooga

**Algkooli V klassile. Kolmas trükk. 190 lk., hind kr. 1.60,
köites kr. 1.80. Ilm. a. 1933.**

„Eesti ajalugu ühes üld-ajalooga” püüab võimaldada õpilastele isetegevust ning ajaloo allikatega tutvumist õpetaja juhtimisel. Ta pakub seletava ajaloo teksti kõrval lugemispalasisid iseseisvaks läbitöötamiseks või ühiseks lugemiseks klassi. Koolides, kus õpetajail tuleb korraga töötada kahe või enama klassi õpilastega, võiks kasutada ajaloo lugemismaterjali ülesannetena klassile, kel tuleb töötada õpetajateta.

On püütud pühendada peamine tähelepanu kultuurilisele, etnograafilisele ja sotsiaalsele küljele, kuna poliitiline ajalugu on nihkunud enam tahaplaanile.

E. ASSON

ÜLDINE AJALUGU ühes eesti ajalooga

Uusaeg. Keskkooli III klassi kursus, VII õppeaasta.

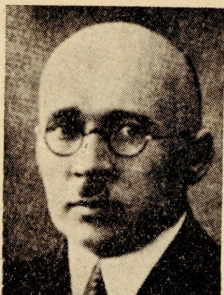
Hind kr. 2.25, köites kr. 2.45.

Käesolev õpperaamat on koostatud vastavalt keskkooli III klassi kavanõudeile. Ka siin on toodud seletava ajaloolise teksti kõrval katkendeid ajaloo algallikaist ja ajalookirjandusest. Neid palasisid võib anda õpilastele iseseisvaks läbitöötamiseks.

Teksti kõrval on toodud raamatus ka rohkesti sisuselgitavaid pilte, mis kaasa aitavad aine elavamaks ja huvitavamaks tegemiseks õpilasele.

J. ADAMSON

MAJANDUSTEADUS

J. Adamson.

Keskkoolidele ja eneseharimiseks.

Teine parandatud trükk.

211 lk., hind kr. 2.25. Ilm. a. 1926.

Käesolevas õpperaamatus on püütud jääda keskkooli õppekava piiridesse, on hoidutud kaugele minevast teoretiseerimisest ning püütud pakkuda konkreetset ja elavat materjali. Kui klassi huvi ja arenemisaste lubab lähemalt peatuda ka raskemal ja keerukamal küsimisel, siis on selleks tarviliku pinna loonud käesolev töö.

JOHANNES JOSTOFF

KAUBANDUSE KORRESPONDENTS

184 lk., hind kr. 1.80. Ilm. a. 1923.

Sisuks: Kauba kirjavahetus. Krediidi kirjavahetus. Akkreditiivi kirjavahetus. Informatsiooni ehk teadete pärimise kirjavahetus. Kohaotsimise kirjad. Soovituskirjad. Võlamaksmise kirjavahetus. Veksli korrespondents. Kontokorrentide korrespondents. Tsirkulaarid.

A. TAMMANN

ÜHISTEGEVUS

Keskkoolidele ja eneseharimiseks. 248 lk., hind kr. 2.50. Ilm.

Meil on täiesti puudunud ühte raamatusse koondatud kokkuvõtlik ülevaade kõigist tähtsamaist ühistegevusharudest, nende tegevuskorraldusest ja põhimõtetest. Käesolev raamat püüab seda puudust mõningal määral kõrvaldada. Tema kirjutamisel on eeskätt silmas peetud meie keskkoolide kommertsharu jaoks kokku seatud ühistegevuse õppekava, kuid ühtlasi ka seda, et raamat muulegi ühistegevusest huvitatud publikule esialgseks abinõuks võiks olla ühistegevuse mõttega, selle teostamiskatsetega ja nende seniste tagajärgedega tutvustamiseks.

Prof. WILHELM SEELER

SYSTEM DES RÖMISCHEN PRIVATRECHTS

Grundriss und Vorlesungen. 144 lk., hind kr. 2.—.

Ilm. a. 1924.

V Õ Õ R K E E L E D

A. HEIDOK

TABELLE ZUR BESTIMMUNG DES GESCHLECHTS DEUTSCHER DING- WÖRTER IHRER BEDEUTUNG UND ENDUNG NACH

Hind 25 senti.

A. Heidok'i tabel oma ülevaatlikkuse tõttu osutub eriti praktiliseks abinõuks õpilasile saksa keele grammatika õppimisel.

ERNST NURM

LADINA KEELE GRAMMATIKA

Teine trükk. 144 lk., hind kr. 1.90, köites kr. 2.10.

Ilm. a. 1935.

E. Nurm.

Et keskkoolides ladina keele õpetusel pearõhk langeb autorite lugemisele ja tekstianalüüsile, siis on käesolevas raamatus püütud hoiduda liigsest teoreetilisest ballastist ning välja jäetud mõndagi, mis keele üksikasjalisel käsitlusel võiks vahest mõnele tunduda tarvilikuna, kuid meie kooli tegelikus õppetöös osutub ülearuseks. Esijoones on esitatud seda, mis on vajalik kooliautorite teksti mõistmiseks; enamik näiteidki on võetud Caesari (De bello Gallico I) ja Cicero (Oratio in Catilano I) tekstidest. Ülevaatlikkuse huvides on antud materjal korraldatud deskriptiivse grammatika tavalise süsteemi järgi. Sellega pole aga sugugi

mõeldud, nagu tuleks koolis grammatikat õpetada raamatu järjekorras. Esitatav teos on mõeldud eeskätt saateraamatuks ladina lektüürile (nii algkursuse käsitlusel kui ka autorite lugemisel), kusjuures võetakse läbi ning omandatakse vaid seda, mis on käsitledava lugemispala arusaamiseks vajalik. Alles lõppklassis võiks teha varem õpitud keelelistest nähtustest grammatika-raamatu alusel süstemaatilisi kokkuvõtteid. Aine käsitlusel on lähtunud eesti keelest kui õppe-

keelest. Seepärast on katsutud lähemalt selgitada just neid küsimusi, mis võiksid tekitada raskusi eesti õpilasile; samuti on alati alla kriipsutatud eesti ja ladina keele ühiseid (kui ka erinevaid) jooni.

JOHANNES TIEDEMANN

NOS QUOQUA LATINULI

Nonnula Tironibus Legenda.

Ladina keele lugemik algajaile

160 lk., hind kr. 1.90, köites 2.10. Ilm. a. 1935.

See „Ladina keele lugemik” esineb katsena läbi viia vähemalt osaliseltki järgmisi vaatekohti.

Seni tarvitusel olnud lugemikud, mis on pärit isade aegadest, on määratud õpilastele, kes oma vanuselt ja võimete-arengult vastavad meie algkooli 4. klassile. On loomulik, et ladina keele õpetuse hiljemale algusele vastavalt oleks ka lugemiku sisu kui ka käsitlusviis endisest märksa erinevat laadi.

Nende ja teiste põhimõtete kohaselt on koostatud käesolevas õpikus täiesti algupärased tekstid. Osa tekste on võetud igapäevasest elust, kusjuures on eelistatud dialoogilist vormi ning püütud tabada õpilaspärasest tooni; teises osas paladest on käsitletud rooma ajaloo peamomendid kuni Augustuseni. On eriti silmas peetud sõnu, mis veel praegu esinevad. Õpilaste töö kergendamiseks on mõnes kohas sisse toodud pisut huumorit ning tahes-tahtmata suurem sõnavara rakendatud, kui kavatsetud, ja julgetud sisse poetada mõni asja enese sunnil ja muulase kombel moodustatud neologism.

V Õ I M L E M I N E

A. KALAMEES

VALIK EESTI RAHVAMÄNGE

Koolidele, kodule ja seltskonnale. 110 lk., hind kr. 1.25.

Ilm. a. 1936.

Rahva seas leidub hulk huvitavaid nii omal ajal mängitud kui ka praegu mängitavaid mängu, milliseid igal pool mitte ei tunta. Kõigile kättesaadavuse mõttes ja mängude omapärasuse tõttu ongi need koondatud käesolevasse raamatusse. Mängud on hangitud Eesti Rahvaluule Arhiivi rikkalikest kogudest. Nendest on valitud kõige huvitavamad ja mängitavamad ning sellised, mis on üldiselt vähem tuntud.

Enamikku neist mängudest võib harrastada nii kinnises ruumis kui ka väljas.